

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА 2022 РІК

1. Інформація про товариство

Дана окрема фінансова звітність АТ «Оператор ринку» за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року.

На виконання Закону України від 13.04.2017 №2019-VIII «Про ринок електричної енергії» (далі Закон України №2019-VIII) Кабінетом Міністрів України постановою від 17.04.2019 №324 було утворено державне Товариство «Оператор ринку» шляхом виділу з Державного підприємства «Енергоринок».

28 липня 2021 року Кабінет Міністрів України розпорядженням №832-р визначив Міністерство енергетики України уповноваженим органом управління єдиного майнового комплексу державного підприємства «Оператор ринку».

20 грудня 2021 року ДП «Оператор ринку» перетворено в акціонерне товариство «Оператор ринку» (далі – АТ «Оператор ринку» або Товариство).

Постановою Кабінету Міністрів від 22.05.2019 №454 затверджений Статут ДП «Оператор ринку», наказом Міністерства енергетики України від 20 грудня 2021 №344 затверджено Статут АТ «Оператор ринку», де зазначено, що Товариство є правонаступником усіх прав та обов'язків державного підприємства «Оператор ринку».

Розпорядженням Кабінету Міністрів 12.06.2019 №403-р затверджено розподільчий баланс виділу державного підприємства Гарантований покупець» і державного підприємства «Оператор ринку» станом на 31.05.2019 року. 18.06.2019 ДП «Оператор ринку» набуло статусу юридичної особи шляхом внесення відомостей до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) від 24.06.2019 №1169 «Про внесення змін до постанови НКРЕКП від 14.03.2018 №308» затверджені Правила ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку (далі – Правила ринку); постановою НКРЕКП від 25.06.2019 №1216 ДП «Оператор ринку» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку.

Запуск нової моделі ринку електричної енергії, який передбачено Законом України №2019-VIII «Про ринок електричної енергії», відбувся вчасно у термін 01.07.2019, при цьому, перші торги на ринку «на добу наперед» розпочались вже 30.06.2019 року.

01.07.2019 року ДП «Оператор ринку» набуло статусу платника податку на додану вартість шляхом включення його до Реєстру платників ПДВ.

Відповідно до Статуту Товариство діє на принципах повної господарської самостійності і самоокупності, несе відповідальність за наслідки своєї господарської діяльності та виконання зобов'язань перед партнерами і державою

Основними напрямками діяльності АТ «Оператор ринку» є забезпечення функціонування ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, та організацію купівлі-продажу електричної енергії на цих сегментах ринку.

На ринку «на добу наперед» купівля-продаж електроенергії здійснюється на наступну добу за днем проведення торгів. Ціна на цьому сегменті ринку визначається за принципом граничного ціноутворення із забезпеченням мінімізації ціни та максимізації обсягів торгівлі.

На внутрішньодобовому ринку купівля-продаж електроенергії здійснюється безперервно після завершення торгів на ринку «на добу наперед» та впродовж доби фізичного постачання

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

електричної енергії. Цей сегмент ринку дає змогу учасникам ринку скорегувати свої торгівельні позиції.

На виконання Закону України №2019-VIII та відповідно до Правил РДН/ВДР, які затверджені постановою НКРЕКП від 14.03.2018 №308 розрахунки за куповану та продану електричну енергію на РДН та ВДР здійснюються з використанням банківських рахунків умовного зберігання – рахунків ЕСКРОУ, які відкриті учасниками ринку в Уповноважених банках – АТ «Ощадбанк» та АБ «Укргазбанк».

ЕСКРОУ рахунки унеможливили появу боргів на сегментах нового енергоринку РДН та ВДР, мінімізували ризики для «Оператора ринку» та забезпечили виконання учасниками ринку фінансових зобов'язань. З 01 січня 2022 до 31 грудня 2022 року «Оператор ринку» забезпечено 100% розрахунки за електричну енергію на ринку «на добу наперед» і внутрішньодобовому ринку.

Вартість послуг «Оператора ринку» складається з двох складових — фіксованого платежу за користування програмним забезпеченням оператора ринку, а також платежу за здійснення операцій з купівлі-продажу електроенергії на цих сегментах ринку. Розмір фіксованого платежу та тариф за здійснення операцій відповідно до Правил ринку погоджено постановою НКРЕКП від 17.11.2021 №2236 зі змінами відповідно до постанов НКРЕКП від 17.05.2022 № 488 та від 16.11.2022 № 1507.

2. Основа для підготовки фінансової звітності

2.1 Заява про відповідність

Зазначена фінансова звітність була підготована у відповідності з Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), виданими Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО).

При підготовці даної фінансової звітності керівництво ґрунтувалося на своєму кращому знанні розумінні Міжнародних стандартів фінансової звітності та інтерпретацій, фактів і обставин, які могли вплинути на цю фінансову звітність, які були випущені та вступили в силу на момент підготовки цієї фінансової звітності.

Фінансова звітність складена станом на 31 грудня 2022 року й охоплює період з 1 січня 2022 по 31 грудня 2022.

Фінансова звітність складена у національній валюті України – гривні. Вся фінансова інформація, представлена в українських гривнях, округляється до найближчої тисячі («тис. грн.»), якщо не вказано інше.

2.2 Безперервність діяльності Товариства

Дана фінансова звітність складена за припущенням щодо безперервності діяльності Товариства, що передбачає реалізацію активів та погашення зобов'язань під час звичайної господарської діяльності.

21 лютого 2022 року президент Росії оголосив про визнання незалежності двох регіонів України - самопроголошених Донецької народної республіки та Луганської народної республіки, і наказав ввести війська у дві контрольовані повстанцями східні області. Декілька країн у відповідь оголосили про введення санкції проти Росії. 23 лютого 2022 року Рада національної безпеки і оборони України ухвалила рішення про запровадження надзвичайного стану. 24 лютого 2022 року президент Росії оголосив про «спеціальну військову операцію» в Україні, що фактично означало початок навмисної, неспровокованої війни Російської федерації проти України. Російські війська негайно розпочали масштабний військовий наступ на Україну з повідомленнями про ракетні удари та вибухи у великих містах України. Президент України Володимир Зеленський підписав указ № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», який затверділа Верховна Рада (із змінами і доповненнями, внесеними Указами Президента України від 14 березня 2022 року N 133/2022, від

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

18 квітня 2022 року N 259/2022, від 17 травня 2022 року N 341/2022, від 12 серпня 2022 року N 573/2022, від 7 листопада 2022 року N 757/2022.). Наразі українська армія продовжує опір російським військам. Водночас Західний світ разом із традиційно нейтральними країнами (Японія, Швейцарія тощо) запроваджує санкції проти Росії через її вторгнення в Україну, що націлені на російську економіку, фінансові установи та окремих осіб. Крім того, велика кількість міжнародних компаній призупиняє свою діяльність в Росії.

У наслідок повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну, вся енергетична галузь країни знаходиться під сильною загрозою атак зі сторони ворогів. 17 жовтня 2022 року над будівлею за адресою м. Київ вул. Симона Петлюри 27, стався вибух в наслідок потрапляння уламків збиття ворожого БПЛА у дах десятиповерхової будівлі. Шостий поверх цієї будівлі частиною якого володіє АТ «Оператор ринку» не зазнав пошкоджень окрім часткового пошкодження внутрішньої металопластикової конструкції (перегородка зі склопакетами) та вузлів елементів кріплення металопластикової конструкції (перегородки зі склопакетами) до конструктивних елементів будівлі, що призвело до її нахилу. Балансова вартість, станом на 31.12.2022, металопластикової конструкції (перегородки зі склопакетами) складає – 54 079, 90 грн, та виключно потребує поточного ремонту.

Остаточне вирішення та наслідки цих подій важко передбачити, але вони можуть мати подальший серйозний вплив на українську економіку та бізнес Товариства.

Вищезазначені питання вказують, що існує суттєва невизначеність, що може поставити під значний сумнів здатність Товариства продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

З часу запровадження воєнного стану Товариство працювало і продовжує працювати в штатному режимі, всі розрахунки з учасниками РДН та ВДР проводяться за розкладом.

Керівництво продовжує докладати зусиль для виявлення та пом'якшення впливу на Товариство та впевнене в здатності Товариства продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Тому фінансова звітність не містить будь-яких коригувань, які стосуються можливості відшкодування та класифікації відображених сум активів або сум та класифікації зобов'язань, які могли б знадобитися, якби Товариство не було здатне продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Ця фінансова звітність була підготовлена на основі припущення безперервності діяльності, спираючись на впевненість керівництва в тому, що Компанія буде продовжувати звичайну господарську і операційну діяльність протягом наступних 12 місяців з моменту складання цієї фінансової звітності.

При складанні цієї фінансової звітності враховувалися відомі та такі, що можливо оцінити, результати впливу зазначених факторів на фінансовий стан і результати діяльності Компанії у звітному періоді. Керівництво не може передбачити всі зміни, які можуть мати вплив на економіку в цілому, а також те, які наслідки вони можуть мати на фінансовий стан Компанії в майбутньому. Керівництво вважає, що здійснює всі заходи, необхідні для підтримки стабільної діяльності та розвитку Компанії. Дана фінансова звітність не включає коригувань, які можуть мати місце в результаті такої невизначеності. Про такі коригування буде повідомлено, якщо вони стануть відомі і зможуть бути оцінені

2.3 Умови функціонування та економічна ситуація

Компанія здійснює свою діяльність в Україні. 2022 рік для України став найтяжчим за всі роки незалежності. Повномасштабна війна, розпочата росією, спричинила безпрецедентний вплив на життя кожного українця, бізнес, та загалом економіку країни.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

24 лютого Указом Президента України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до Конституції України та Закону України «Про правовий режим воєнного стану», було введений воєнний стан, який з подальшим продовженням діє на дату затвердження цієї фінансової звітності.

Умови діяльності в Україні залишаються складними: війна затягується, а росія надалі застосовує тактику терору. Масштабні обстріли населених пунктів та руйнування інфраструктури посилюють ризики для економіки та фінансової стабільності.

Сили оборони України у 2022 році повністю звільнили Миколаївську область, майже всю Харківську та значну частину Херсонської, включно з обласним центром – єдиним захопленим з 24 лютого. У Донецькій та Луганській областях далі точаться запеклі бої. Ворог був вимушений оголосити часткову мобілізацію аби стримати наступ української армії. Також росія активніше завдає терористичних ударів по об'єктах критичної інфраструктури, зокрема енергетики. Тривають спроби росії використати як зброю дефіцит енергоносіїв та продовольства на певних ринках світу. Однак ці дії лише посилюють міжнародну коаліцію держав проти агресора.

Українська економіка поволі відновлювалася після стрімкого падіння в першому півріччі 2022 року внаслідок широкомасштабної російської агресії, проте руйнування підприємств та інфраструктури через російські обстріли, ускладнений експорт через блокаду портів, перебої з електропостачанням — все це негативно вплинуло на показник внутрішнього валового продукту України за 2022 рік. Цьогоріч ВВП впав на 30,4 відсотки, а наступного зростатиме повільніше, ніж прогнозувалося до масованих ракетних обстрілів.

За підсумками 2022 року інфляція в Україні становить 26,6 %. Основними чинниками зростання цін залишаються фактори пропозиції: руйнування виробничих потужностей, порушення логістики, зростання виробничих витрат, обмежена пропозиція окремих товарів. Свій внесок в інфляцію мали липневе коригування курсу гривні до долара США та високі темпи зростання світових цін. Стримували ціновий тиск червневе підвищення облікової ставки до 25% річних та його поступова трансмісія у ринкові ставки, пригнічений попит, а також фіксація тарифів на житлово-комунальні послуги. Більшість цих факторів сповільнюватимуть інфляцію у 2023 році. Однак руйнування енергетичної інфраструктури посилюватиме тиск на ціни.

Офіційний обмінний курс гривні до долара було знижено на 25% наприкінці липня 2022 року, до 36.57 грн. за один долар. Це рішення разом із коригуванням валютних обмежень, поступовим зростанням ринкових ставок у відповідь на червневе підвищення облікової ставки, запуском "зернового коридору" послабили тиск на валютному ринку. Однак валютний ринок усе ще не здатен самостійно збалансуватися, попит на валюту з боку бізнесу та населення залишається високим. Водночас завдяки безпрецедентній допомозі від партнерів міжнародні резерви на кінець року вже перевищили довоєнний рівень.

В ухваленому державному бюджеті на наступний рік доходи передбачаються вдвічі нижчими за витрати, дефіцит – близько 21% ВВП. Основні видатки незмінно спричинені потребами безпеки й оборони та соціального захисту населення. Профінансувати значний дефіцит покликані схвалені Європейським Союзом обсяги підтримки на 2023 рік та очікувані значні обсяги допомоги від США. У серпні Міністерство фінансів України відтермінувало на два роки виплати за суверенними єврооблігаціями та внесло зміни до умов випуску державних деривативів (ВВП-варантів), знизивши потреби у фінансуванні. Виплати уряду за цими інструментами в найближчі два роки мали становити близько 6 млрд дол. Разом із тим для зниження бюджетних ризиків активізуються внутрішні залучення, збільшення яких також суттєво знижує ризик емісійного фінансування.

Масштаб та затяжний характер війни в Україні надалі підвищують ризики для світової економіки. Посилена війною глобальна інфляція та відповідне посилення монетарної політики сповільнюють економіки та загрожують рецесією ключовим партнерам України. Проте фінансова, військова та гуманітарна допомога Україні лише посилюється, як і санкційний тиск на росію. Ціни на світових товарних ринках дещо знизилися після рекордних рівнів першого півріччя.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Війна привела до втрат фізичного капіталу від руйнувань підприємств, житла та інфраструктури. Також дуже суттєвими є втрати людського капіталу через міграцію та загибель громадян. З огляду на високу невизначеність фактично призупинено інвестиційну діяльність. Для відновлення від наслідків війни економіці може знадобитися дуже тривалий період та допомога з боку міжнародних партнерів.

Діяльність Товариства регулюється державою у частині встановлення відпускних тарифів та в частині здійснення загального контролю з ліцензованих видів діяльності. Товариство здійснює ліцензійну діяльність оператора ринку електричної енергії відповідно до постанов НКРЕКП.

АТ «Оператор ринку» здійснює свою діяльність в Україні. Економіка України є відкритою, недиверсифікованою та вважається ринковою з ознаками перехідної, має критичну залежність від світових цін на сировинні товари та низьку ліквідність на міжнародному ринку капіталу.

24 лютого 2022 року російська федерація розпочала повномасштабне військове вторгнення в Україну. Широкі проблеми безпеки стали викликом для подальшого стабільного розвитку економічного та фінансового сегментів в Україні, а операційне середовище відтоді залишається ризикованим і має високий рівень невизначеності.

Для оцінки економічних наслідків знадобиться час, враховуючи швидкий характер розвитку ситуації та непередбачуваність війни.

Станом на 31.12.2022, активи товариства знаходяться у місті Києві за межами зони активних бойових дій. Активи, які знаходяться на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією на територіях (АР Крим, Донецька обл., Запорізька обл., Луганська обл., Миколаївська обл., Харківська обл., Херсонська обл., м. Севастополь) у АТ "Оператор ринку" станом на 31.12.2022 відсутні.

Військове вторгнення російської федерації в Україну створює суттєві ризики для економічної, фінансової та соціальної інфраструктури України та її територіальної цілісності. Внаслідок цього здійснення діяльності в країні пов'язане з ризиками, які нетипові для інших країн.

Інформація про вторгнення

21 лютого 2022 року РФ визнала незалежність так званих Донецької та Луганської народних республік та оголосила про введення військ на підконтрольну їм територію.. 24 лютого 2022 року розпочалося повномасштабне вторгнення Російської Федерації на території України по всій довжині спільного кордону, від Луганська до Чернігова, а також із території Білорусі й окупованого Криму. Керівництвом України введено воєнний стан та оголошено мобілізацію. На півдні російська армія, зокрема, окупувала частину Запорізької та Херсонської областей, а на півночі – райони Сумщини та Чернігівщини. Не подолавши опір ЗСУ, вцілілі російські підрозділи на початку квітня вийшли з території Київської, Чернігівської і Сумської областей. У вересні Збройні сили України внаслідок блискавичного контрнаступу звільнила майже усю окуповану до того частину Харківщини та у листопаді звільнено окупований Херсон. На початку 2023 року головні бої точаться на сході та півдні України.

Починаючи з 10 жовтня, Україна пережила вже вісім масованих ракетних атак по об'єктах енергетичної інфраструктури, згідно з даними українського уряду. Російські атаки на енергетичну інфраструктуру в Україні відбуваються хвилями і не мають прецедентів у сучасній військовій історії, і надійні оцінки їхнього впливу на економічну активність відсутні.

Інститут вивчення війни (ISW) як і раніше, вважає, що російське вторгнення з Білорусі вкрай малоімовірне, а інформаційна операція з притиснення українських військ до кордону Білорусі, схоже, дає збої, оскільки українські офіційні особи все частіше вважають малоімовірною загрозу вторгнення", - йдеться у звіті Інституту за 02 лютого 2023 року. Аналітики додають, що загроза транскордонних рейдів з Белгородської, Брянської та Курської областей на Північ і північний схід України, ймовірно, є спробою змусити Україну розгорнути обмежені підрозділи в

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

цих районах, таким чином розпорошивши українські війська напередодні ймовірної російської наступальної операції в найближчі місяці.

Наслідки військового вторгнення росії на територію України охопили всі сфери життя та суттєво вплинули на бізнес. Ситуація розвивається швидко та іноді не передбачувано – керівництву товариства необхідно постійно оцінювати вплив ситуації на бізнес для подальшого складання достовірної фінансової звітності та прийняття правильних та своєчасних управлінських рішень.

Керівництво стежить за розвитком поточної ситуації і, за необхідності, наскільки це можливо, вживає заходів для мінімізації будь-яких негативних наслідків. Подальший негативний розвиток цих подій та їх негативний вплив на фінансовий стан та результати діяльності товариства наразі неможливо передбачити.

Ринок «на добу наперед» і внутрішньодобовий ринок працює стабільно з першого дня вторгнення в Україну. З 24 лютого 2022 року торгівля електроенергією відбувалася лише в одній торговій зоні ОЕС України. АТ «Оператор ринку» продовжує працювати в штатному режимі 24/7 задля забезпечення електроенергією усіх об'єктів критичної інфраструктури України.

Спалах COVID-19

11 березня 2020 р ВООЗ оголосила спалах COVID-19 пандемією. Протягом 2022 року пандемія COVID-19 продовжували мати значний вплив на економіку України. Проте, на фоні виконання плану вакцинації населення скасування значної кількості обмежень, що пов'язані із COVID 19 та глобальної економічної рецесії, спричиненої пандемією COVID-19, спостерігається відновлення економіки України.

Управлінський персонал оцінив вплив COVID-19 на знецінення активів Товариства, його доходи від реалізації, можливість Товариства генерувати достатній грошовий потік для своєчасного погашення зобов'язань, та можливість продовжувати свою діяльність в осяжному майбутньому. На дату випуску цієї фінансової звітності, вплив COVID-19 на діяльність Товариства не був суттєвим.

Управлінський персонал продовжує докладати зусиль для пом'якшення наслідків пандемії COVID-19 на результати Товариства; однак, існують фактори, що знаходяться поза межами знань та контролю, включаючи тривалість та тяжкість цього спалаху, будь-яких подібних спалахів, а також вжитих подальших урядових та регуляторних дій.

3. Основні облікові оцінки та припущення

Оціночні судження і припущення, включають:

- терміни експлуатації основних засобів;
- зобов'язання з пенсійного забезпечення та інші виплати працівникам.

Діапазон строків корисного використання (експлуатації) основних засобів становить від 12 до 192 місяців, в тому числі по групах:

- будинки, споруди - 12 до 192 місяців;
- машини та обладнання - 12 до 84 місяців;
- транспортні засоби - 24 місяців;
- інструменти, прилади, інвентар, меблі - 12 до 119 місяців.

Витрати за пенсійним забезпеченням за програмою з фіксованою сумою виплат визначаються з використанням актуарних оцінок. Актуарна методика розрахунку передбачає здійснення припущень щодо ставки дисконтування, очікуваного рівня доходності активів, майбутнього збільшення заробітної плати, рівня смертності та майбутнього збільшення пенсій. У зв'язку з тим, що такі програми є довгостроковими за своєю природою, зроблені припущення містять елемент невизначеності.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Усі припущення переглядаються на звітну дату. При визначенні відповідної ставки дисконтування керівництво Товариства бере до уваги поточні відсоткові ставки по державним позикам. Рівень смертності базується на публічно наявних таблицях рівня смертності для України.

Підготовка фінансової звітності Товариства вимагає від її керівництва винесення суджень та визначення оціночних значень і припущень на кінець звітного періоду, які впливають на відображені у звітності суми доходів, витрат, активів і зобов'язань, а також на розкриття інформації про умовні зобов'язання. Проте невизначеність у відношенні цих припущень і оціночних значень може привести до результатів, які можуть зажадати в майбутньому істотних коригувань до балансової вартості активу або зобов'язання, щодо яких приймаються подібні припущення та оцінки.

Допущення і оцінні значення Товариства засновані на вихідних даних, які воно мало в своєму розпорядженні на момент підготовки фінансової звітності. Проте поточні обставини і допущення відносно майбутнього можуть змінюватися зважаючи на ринкові зміни або непередбачувані Товариству обставини. Такі зміни відображаються в допущеннях у міру того, як вони відбуваються. Професійні судження, які чинять найбільш суттєвий вплив на суми, що відображаються у фінансовій звітності, та оцінки, результатом яких можуть бути значні коригування балансової вартості активів та зобов'язань протягом наступного фінансового року, включають:

Визнання виручки від операцій, що відбуваються на ринку електричної енергії

Товариство є оператором ринку на добу наперед та внутрішньодобового ринку електричної енергії, обов'язки якого полягають у організації та проведенні торгів. Зважаючи на те, що:

- Товариство не впливає на формування ціни на електричну енергію, а саме не подає заявки з цінами купівлі-продажу електричної енергії;
- Товариство здійснює купівлю-продаж електричної енергії виключно за запитом та в обсягах визначених продавцем та/або покупцем;
- відповідальність за небаланси електричної енергії несе оператор системи передачі;
- Товариство виконує функцію із організації продажу електричної енергії та відповідає лише за проведення розрахунків за результатами торгів,

то за договорами купівлі-продажу електричної енергії Товариство виступає агентом та не визнає виручку від купівлі-продажу електричної енергії. Виручка Товариства визнається як у агентська винагорода у розмірі змінного та фіксованого платежів від учасників ринку.

Строк корисного використання нематеріальних активів та основних засобів

Амортизація нематеріальних активів та знос основних засобів нараховуються протягом строку їх корисного використання. Строки корисного використання засновані на оцінках керівництва того періоду, протягом якого актив приносить прибуток. Ці строки періодично переглядаються на предмет подальшої відповідності.

Знецінення торгової та іншої дебіторської заборгованості

Керівництво оцінює збитки від знецінення шляхом оцінки можливості погашення дебіторської заборгованості на основі аналізу строків виникнення дебіторської заборгованості та відповідного коефіцієнту знецінення стосовно кожного часового інтервалу. Факти, що приймаються до уваги в ході оцінки платоспроможності відповідної групи дебіторів за часом виникнення, враховують аналіз дебіторської заборгованості за строками виникнення, а також очікувану вірогідність не погашення заборгованості групою дебіторів у відповідному часовому проміжку. Якщо фактичне погашення заборгованості виявиться меншим ніж за оцінкою управлінського персоналу, Товариство відображає в своєму обліку додаткові витрати у зв'язку із знеціненням заборгованості.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Обов'язкові платежі в бюджет

Акціонерне товариство «Оператор ринку», як акціонерне товариство, у статутному капіталі якого є корпоративні права держави, за підсумками календарного року зобов'язане спрямувати частину чистого прибутку на виплату дивідендів згідно пункту 5 статті 11 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» та відповідної постанови Кабінету Міністрів України.

Розрахунок дивідендів на державну частку складається та подається до контролюючих органів разом з фінансовою звітністю до 1 липня року, що настає за звітним згідно підпункту 49.19 статті 49 Податкового кодексу України.

Відповідно наказу АТ «Оператор ринку» від 18.12.2020 року №254 «Про облікову політику», товариство до 1 травня року, що настає за звітним, повинно прийняти рішення про відрахування не менше 30 відсотків чистого прибутку на виплату дивідендів. Дивіденди сплачуються до Державного бюджету України у строк не пізніше 1 липня року, що настає за звітним. Кабінетом міністрів України базовий відсоток відрахування може бути змінений, та ця зміна має бути повідомлена у відповідній постанові Кабінету Міністрів України, що може бути прийнята в наступному за звітним році.

В разі, якщо до дати складання звітності відома оновлена базова ставка відрахування дивідендів, то сума зобов'язання з дивідендів розраховується за оновленою ставкою, та в такому випадку, повідомлення оновленої ставки в постанові Кабінету міністрів України розглядається як коригуюча подія, що сталася після звітної дати.

АТ «Оператор ринку» відповідно наказу АТ «Оператор ринку» від 18.12.2020 року №254 «Про облікову політику», якщо до дати складання звітності оновлена базова ставка не відома (не випущено відповідної постанови Кабінету міністрів України), зобов'язання по сплаті дивідендів визначається за базовою ставкою 30%.

Розмір та база внесків на регулювання визначається на підставі відповідної постанови НКРЕКП.

Внески на регулювання сплачуються щоквартально суб'єктами господарювання до спеціального фонду державного бюджету протягом перших 30 днів поточного кварталу, наступного за звітним. Сплачені понад необхідний розмір внески на регулювання не підлягають поверненню і враховуються при сплаті внеску на регулювання в наступних періодах. Відповідно, витрати по нарахуванню зобов'язання по сплаті внеску, мають бути відображені у тому ж звітному періоді, в якому відображено дохід (виручка) за операціями з організації купівлі-продажу електричної енергії на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку з якого визначено внесок на регулювання.

Основні положення облікової політики

Облікова політика, викладена нижче, послідовно застосовувалася до усіх періодів, поданих у цій фінансовій звітності.

Нематеріальні активи

Нематеріальні активи визнаються активом, якщо є ймовірність отримання майбутніх економічних вигод від використання активів та собівартість активу можна достовірно оцінити.

Придбані (створені) нематеріальні активи зараховуються на баланс Товариства за первісною вартістю (собівартістю), коли вони стають придатними для використання у визначений спосіб.

Собівартістю об'єкту нематеріальних активів вважається сума сплачених грошових коштів чи їх еквівалентів або справедлива вартість іншої форми компенсації, наданої для отримання активу на час його придбання або створення.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Після первісного визнання в якості активу, нематеріальні активи обліковуються за моделлю собівартості (історична собівартість за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення).

Для всіх видів нематеріальних активів Товариство використовує прямолінійний метод нарахування амортизації. Нарухування амортизації нематеріального активу здійснюється щомісячно впродовж строку експлуатації та починається з моменту, коли цей актив є придатним для використання, тобто коли він перебуває у тому місці і стані, які необхідні для його використання, підтвердженням чого є акт введення в експлуатацію, та нараховується, починаючи з першого місяця після місяця введення в експлуатацію. Амортизація нематеріального активу припиняє нараховуватися в місяці, в якому актив вибуває шляхом його списання, продажу або іншої передачі.

Строк використання нематеріальних активів визначається на підставі технічних паспортів та іншої документації комісією із введення активу в експлуатацію. У випадку відсутності зазначення строку дії (використання) в таких документах Товариство використовує оціночні (оцінені) строки корисної експлуатації (строки становлять від 12 до 77 місяців).

Ліквідаційна вартість нематеріальних активів дорівнює нулю.

Нематеріальний актив з необмеженим строком корисного використання не підлягає амортизації, але повинен тестуватися на предмет наявності зменшення корисності нематеріального активу відповідно до МСБО 36 «Зменшення корисності активів». Висновок про те, що строк корисної експлуатації (використання) об'єктів нематеріальних активів є невизначеним, здійснюється (обґрунтовується) фахівцями Товариства відповідного напрямку щодо наявності невизначеності, яка виправдовує обачність, що проявляється при оцінці строку корисної експлуатації нематеріального активу.

На кінець кожного фінансового року Товариство переглядає:

- строк корисної експлуатації, ліквідаційну вартість і метод нарахування амортизації нематеріальних активів з визначеним строком корисної експлуатації;
- період амортизації нематеріальних активів з невизначеним строком корисної експлуатації (чи продовжують і надалі події та обставини підтверджувати оцінку невизначеного строку корисної експлуатації цього активу).

Незавершені капітальні інвестиції містять витрати, безпосередньо пов'язані зі створенням нематеріальних активів та не амортизуються до моменту, коли нематеріальні активи доведені до стану, придатного до використання.

Основні засоби

Об'єкти основних засобів відображаються за первісною вартістю, за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення за їхньою наявністю.

Первісна вартість основних засобів складається з вартості їх придбання, включаючи невідшкодовані податки на придбання, а також будь-які витрати, пов'язані з приведенням основних засобів у робочий стан та їх доставкою до місця використання.

Первісна вартість основного засобу збільшується у випадку здійснення ремонту, реконструкції, модернізації, добудовування, дообладнання, що призводять до збільшення майбутніх економічних вигід від його використання та оцінка таких витрат може бути достовірно визначена.

Усі інші витрати на ремонти, реконструкції відображаються у складі витрат звітного періоду. Якщо суттєві компоненти одиниці основних засобів мають різні строки корисного використання, вони обліковуються як окремі одиниці основних засобів.

Об'єкти основних засобів знімаються з обліку при їх вибутті або у випадку, якщо від їх подальшого використання не очікується отримання економічних вигід. Прибуток або збиток від вибуття активу

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

(розраховується як різниця між чистими надходженнями від вибуття і балансовою вартістю активу), включається до звіту про сукупний дохід у періоді, в якому визнання активу припиняється. Після вибуття активу, що був отриманий від власника, первісна вартість такого активу з додаткового капіталу перекласифіковується до нерозподіленого прибутку.

Знос відображається у звіті про сукупний дохід і нараховується на основі прямолінійного методу з використанням норм зносу, що визначаються, зважаючи на передбачуваний термін служби кожної одиниці основних засобів. Амортизація основних засобів розраховується щомісячно прямолінійним методом відповідно до строків корисного використання. Строки корисного використання визначає комісія по веденню в експлуатацію основних засобів.

Знос придбаних активів та активів, отриманих від власника, починається з моменту, коли відповідний актив був введений в експлуатацію. Термін корисного використання, відповідні норми амортизації та ліквідаційна вартість визначаються для кожного об'єкта згідно з затвердженими в Товариства вимогами.

Для цілей розрахунку амортизації ліквідаційна вартість основних засобів прирівнюється до нуля, крім як для групи «Транспортні засоби», якщо інше не установила комісія при введенні об'єкта в експлуатацію. Для групи «Транспортні засоби» ліквідаційною вартістю є вартість продажу транспортного засобу у віці, в якому закінчився термін корисного використання, який був визначений при оприбуткуванні транспортного засобу або переглянутого терміну корисного використання, якщо мав місце перегляд.

Первісна вартість отриманих основних засобів в частині що отримані безоплатно від третіх осіб, а саме: переданих з комунальної власності місцевими органами самоврядування, передача яких здійснюється відповідно до чинного законодавства, та об'єктів основних засобів, які виявлено при проведенні інвентаризації дорівнює справедливій вартості на дату отримання з урахуванням прямих витрат, що понесені в зв'язку з отриманням та доведенням таких об'єктів до стану, придатного до використання. Справедлива вартість таких безоплатно отриманих основних засобів відображається при визнанні основного засобу в обліку з одночасним відображенням у капіталі.

Товариство капіталізує витрати на позики, що мають безпосереднє відношення до придбання, будівництва або виробництва кваліфікованих активів, як частину вартості цього активу.

Незавершені капітальні інвестиції включають в себе роботи з будівництва, виготовлення, реконструкції, модернізації, технічного переоснащення (шляхом модернізації), придбання об'єктів основних засобів, які на дату балансу не введені в експлуатацію, а також аванси сплачені для придбання таких необоротних активів.

Придбані (виготовлені) основні засоби включають у себе промислово-технологічне обладнання, електричне устаткування, передавальні пристрої, побутове обладнання, комплектуючі тощо.

Незавершені капітальні інвестиції відображаються по собівартості за вирахуванням збитків від знецінення. Незавершене капітальне будівництво та придбані (виготовлені) основні засоби не амортизуються до моменту закінчення будівництва відповідних активів і вводу їх в експлуатацію, коли основні засоби доведені до стану, придатного до використання.

Зменшення корисності нефінансових активів

Одиницею, яка генерує грошові кошти є вся сукупність всіх активів Товариства. На кожну звітну дату Товариство визначає, чи є ознаки можливого зменшення корисності активу. Якщо такі ознаки існують, або якщо необхідно виконати щорічне тестування активу на зменшення корисності, Товариство оцінює суму очікуваного відшкодування активу. Сума очікуваного відшкодування активу - це більша з наступних величин: справедливої вартості активу або сукупності активів, що генерує грошові потоки, за вирахуванням витрат на продаж, і вартості використання активу. Сума очікуваного відшкодування визначається для окремого активу, за винятком активів, які не генерують надходження грошових коштів, які, в основному, незалежні від надходжень, що генеруються іншими активами або групами активів. Якщо балансова вартість активу перевищує

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

його суму очікуваного відшкодування, актив вважається таким, корисність якого зменшилася і списується до вартості відшкодування. Під час оцінки вартості використання, майбутні грошові потоки дисконтуються за ставкою дисконтування до оподаткування, яка відображає поточну ринкову оцінку вартості грошей у часі та ризики, притаманні активу. Збитки від зменшення корисності визнаються у звіті про фінансові результати за період в складі тих категорій витрат, які відповідають функції активу, корисність якого зменшилася..

На кожну звітну дату товариство визначає, чи є ознаки того, що раніше визнані збитки від зменшення корисності більше не існують або зменшилися. Якщо така ознака є, розраховується сума відшкодування. Раніше визнані збитки від зменшення корисності відновлюються тільки у тому випадку, якщо мала місце зміна в оцінці, яка використовувалася для визначення суми очікуваного відшкодування активу, з часу останнього визнання збитку від зменшення корисності. У зазначеному випадку балансова вартість активу підвищується до суми очікуваного відшкодування. Отримана сума не може перевищувати балансову вартість (за вирахуванням амортизації), за якою цей актив визнавався б у випадку, якщо б у попередні роки не був визнаний збиток від зменшення корисності. Сторнування вартості визнається у звіті про прибутки та збитки за період. Після такої зміни вартості майбутні амортизаційні відрахування коригуються таким чином, щоб амортизувати переглянуту балансову вартість активу, за вирахуванням ліквідаційної вартості, на систематичній основі протягом строку корисної служби.

Облік фінансових інструментів

Фінансовий актив або фінансове зобов'язання визнається у звіті про фінансовий стан тоді, коли суб'єкт господарювання стає стороною контрактних положень щодо цього інструмента. Оцінка фінансових інструментів на звітну дату здійснюється залежно від класифікації фінансового активу та фінансового зобов'язання. Класифікація визначається під час первісного визнання відповідного фінансового інструменту та залежить від його характеру та призначення.

Класифікація фінансових активів

Товариство класифікує фінансові активи як такі, що надалі оцінюються за:

- амортизованою собівартістю,
- справедливою вартістю через інший сукупний дохід або
- справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Для визначення методу оцінки фінансових активів застосовуються два критерії:

- бізнес-модель Товариства з управління фінансовими активами; та
- установлені договором характеристики грошових потоків за фінансовим активом.

Якщо товариство оцінює бізнес-модель для новостворених або новопридбаних фінансових активів, для цілей такої оцінки розглядається інформація про те, як грошові потоки реалізовувались у минулому, разом із усією іншою доречною інформацією. Товариство застосовує судження під час оцінювання своєї бізнес-моделі з управління фінансовими активами та розглядає всю доречну інформацію, наявну на дату такого оцінювання.

Боргові фінансові активи можуть бути віднесені до категорії за амортизованою вартістю або до категорії за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, тільки в разі, якщо договірні умови фінансового активу генерують у певні дати грошові потоки, котрі є суто виплатами основної суми та процентів на непогашену частку основної суми. Основна сума – це справедлива вартість фінансового активу при первісному визнанні. Проценти складаються з компенсації за часову вартість грошей, за кредитний ризик, пов'язаний із заборгованістю за основною сумою протягом певного періоду, а також за інші основні ризики кредитування та витрати, а також із маржі прибутку.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інакше)

Фінансовий актив оцінюється за амортизованою собівартістю в разі одночасного дотримання обох зазначених нижче умов:

- фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання фінансових активів для одержання договірних грошових потоків; і
- договірні умови фінансового активу генерують у певні дати грошові потоки, які є виплатами основної суми та процентів на непогашену частку основної суми.

Товариство до категорії «Фінансовий актив, що оцінюється за амортизованою собівартістю» відносить грошові кошти та їх еквіваленти, кошти на депозитних договорах, строком розміщення понад 90 днів, кошти на спеціальному рахунку, що зберігаються там на виконання Закону України «Про електронні довірчі послуги», заборгованість за нарахованими відсотками по депозитних рахунках, дебіторську заборгованість з покупцями та замовниками за електричну енергію та послуги Товариства, дебіторську заборгованість за іншими розрахунками, які виникають на підставі відповідного контракту та погашення якої відбуватиметься грошовими коштами (наприклад, заборгованість за видані поворотні позики). Придбані боргові інструменти інших емітентів (облігації, векселі), відображаються в цій категорії, якщо на дату їх придбання прийнято рішення утримання таких цінних паперів до дати їх погашення без можливого продажу до дати погашення. Таке рішення оформлюється розпорядчим документом директора та надається бухгалтерії для відповідного обліку.

Фінансовий актив оцінюється за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у разі одночасного дотримання обох зазначених нижче умов:

- фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, мета якої досягається як шляхом одержання договірних грошових потоків, так і шляхом продажу фінансових активів, і
- договірні умови фінансового активу генерують у певні дати грошові потоки, які є виплатами основної суми та процентів на непогашену частку основної суми.

До цієї категорії Товариство відносить боргові інструменти інших емітентів, в разі, якщо на дату їх придбання Товариство не має наміру тримати їх до дати погашення. Також до цієї категорії Товариство відносить акції інших емітентів, якщо вони придбані зі стратегічною метою участі в даному емітенті, тобто без намірів використання цих активів у торговій діяльності. Це рішення є безвідкличним та не може бути змінено у подальшому. На дату придбання такого боргового або дольового інструменту таке рішення оформлюється розпорядчим документом директора та надається бухгалтерії для відповідного обліку. Не зважаючи на ведення обліку за моделлю справедливої вартості для боргових інструментів в прибутку/збитку визнаються процентні доходи за методом ефективної ставки відсотка та витрати на створення резерву під очікувані кредитні збитки. Стосовно дольових інструментів дивіденди по них визнаються в прибутку/збитку на дату, коли отримано право на дивіденди.

Фінансовий актив оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо він не оцінюється за амортизованою собівартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід.

Класифікація фінансових зобов'язань

Товариство класифікує фінансові зобов'язання як такі, що надалі оцінюються за:

- справедливою вартістю через прибуток або збиток, або
- амортизованою собівартістю.

Товариство здійснює класифікацію всіх фінансових зобов'язань як таких, що в подальшому оцінюються за амортизованою собівартістю, за винятком:

- фінансових зобов'язань, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

- фінансових зобов'язань, що виникають у разі невідповідності передавання фінансового активу критеріям для припинення визнання або в разі застосування підходу подальшої участі.
- договорів фінансової гарантії.
- зобов'язань із надання позики за ставкою відсотка, нижчою від ринкової.
- умовної компенсації, визнаної Товариством як набувачем при об'єднанні бізнесу. Така умовна компенсація надалі оцінюється за справедливою вартістю з визнанням змін у прибутку або збитку.

До складу фінансових зобов'язань Товариства, що обліковуються за амортизованою вартістю, відноситься: кредиторська заборгованість за електричну енергію; кредиторська заборгованість перед постачальниками товарів, робіт, послуг; інша кредиторська заборгованість, яка є договірною та погашення якої відбудуватиметься грошовими коштами; кредити банків або позики, отримані від інших підприємств; власні боргові цінні папери, що випущені.

За винятком торговельної дебіторської заборгованості, Товариство під час первісного визнання оцінює фінансовий актив або фінансове зобов'язання за його справедливою вартістю плюс (у випадку фінансового активу, що не оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток) або мінус (у випадку фінансового зобов'язання, що не оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток) витрати на операцію, що можуть бути безпосередньо віднесені на придбання або випуск фінансового активу або фінансового зобов'язання.

При первісному визнанні Товариство оцінює торговельну дебіторську заборгованість за ціною операції, якщо торговельна дебіторська заборгованість не містить значного компоненту фінансування згідно з МСФЗ 15.

Подальша оцінка фінансового активу або фінансового зобов'язання здійснюється відповідно до його класифікації. Вартість фінансових активів, які оцінюються за амортизованою собівартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, зменшується на суми витрат під очікувані кредитні збитки.

Метод ефективного процента

Оцінка фінансових активів та фінансових зобов'язань, які оцінюються за амортизованою собівартістю здійснюється із використанням методу ефективного відсотка. Розрахунок за методом ефективного відсотка здійснюється шляхом застосування ефективної ставки відсотка до валової балансової вартості фінансового інструменту. Ефективна ставка розраховується як ставка, що точно призводить майбутні грошові потоки за фінансовим інструментом до його первісної вартості. У випадку, якщо номінальна (передбачена договором на придбання фінансового інструмента) ставка відсотка суттєво відрізняється від ринкової ставки для аналогічних фінансових інструментів, то для розрахунку ефективної ставки відсотка обирається ринкова ставка. Номінальна ставка вважається ринковою ставкою, якщо угода укладена на ринкових умовах та не існує жодних свідчень, що доводять неринкові умови угоди. Завжди вважаються угодами з ринковими умовами угоди, що укладаються з банками та іншими фінансовими установами на отримання позикових коштів або розміщення коштів, операції з придбання та продажу облігацій, в тому числі облігацій державної позики. Не вважаються ринковими умовами умови угод, що укладаються з фізичними та юридичними умовами на безоплатній або практично безоплатній основі та строк дії таких угод перевищує один рік з дати їх укладання. В такому разі, справедлива вартість фінансового інструменту визначається як дисконтована вартість майбутніх договірних грошових потоків. Ставка дисконтування визначається на підставі офіційно оприлюдненої середньої ставки кредитування банками України з умовами кредитування, наближеними до умов угоди, укладеної Товариством, розрахунок якої здійснюється Національним банком України та публікується на його сайті.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Процентний дохід розраховується за методом ефективного відсотка. Розрахунок здійснюється шляхом застосування ефективної ставки відсотка до валової або балансової вартості фінансового активу.

Процентні витрати розраховується за методом ефективного відсотка. Розрахунок здійснюється шляхом застосування ефективної ставки відсотка до валової балансової вартості фінансового зобов'язання.

Якщо вплив дисконтування не є суттєвим, Товариство використовує «нульову» ставку відсотка для короткострокових безвідсоткових фінансових інструментів.

Зменшення корисності фінансових інструментів

Товариство визнає резерв під збитки для очікуваних кредитних збитків за фінансовим активом, що оцінюється за амортизованою собівартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, дебіторської заборгованості за орендою, за договірним активом або за зобов'язанням із кредитування, і за договором фінансової гарантії та зобов'язань із надання позики за ставкою відсотка, нижчою від ринкової.

Товариство оцінює очікувані кредитні збитки за фінансовим інструментом у спосіб, що відображає:

- об'єктивну та зважену за ймовірністю суму, визначену шляхом оцінки певного діапазону можливих результатів;
- часову вартість грошей; і
- обґрунтовано необхідну та підтверджену інформацію про минулі події, поточні умови та прогнози майбутніх економічних умов, що може бути одержана без надмірних витрат або зусиль станом на звітну дату.

Дебіторська заборгованість для розрахунку резерву сумнівних боргів (очікуваних кредитних збитків) визнається сумнівною лише за наявності одного з таких чинників, що свідчать про істотне зменшення суми очікуваного відшкодування дебіторської заборгованості на звітну дату порівняно з моментом її первісного визнання як активу:

- наявності об'єктивних свідчень неплатоспроможності контрагента за договірними зобов'язаннями, за якими прострочено виконання такого зобов'язання (при цьому суб'єктом господарювання державного сектору економіки ведеться претензійно-позовна робота щодо такого контрагента);
- відсутності надходження оплати від дебітора протягом 365 днів.

Товариство використовує спрощений підхід із використанням матриці забезпечень для визначення кредитних збитків за торговельною дебіторською заборгованістю та дебіторською заборгованістю орендарів, передбачений п. Б5.5.35 МСФЗ 9 «Фінансові інструменти». Зокрема, оцінку резерву очікуваних кредитних збитків Товариство здійснює виходячи з класифікації заборгованості за факторами ризику:

КОЕФІЦІЄНТИ

ризик за факторами, що впливають на ризик невиконання зобов'язань

Ризик невиконання зобов'язань	Фактори, що впливають на ризик невиконання зобов'язань	Коефіцієнт ризику, відсотків
Низький	прострочення оплати до 30 днів	0,1
Середній (збільшення ризику)	прострочення оплати від 31 до 90 днів	5
	прострочення оплати від 91 до 120 днів	25
	прострочення оплати від 121 до 180 днів	30
	прострочення оплати від 181 до 365 днів	40

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

	прострочення оплати від 366 до 730 днів	60
Високий	прострочення оплати більше ніж на 730 днів	100
	відкриття провадження у справі про банкрутство контрагента, початок процедури ліквідації контрагента	
	безнадійна дебіторська заборгованість	
	форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили)	

Оцінка очікуваних кредитних збитків щодо торговельної дебіторської заборгованості здійснюється кожного звітного періоду (календарний рік) за описаними вище критеріями оцінки. На основі оцінки, здійснюється розрахунок резерву очікуваних кредитних збитків на кінець кожного звітного періоду (останній день календарного року). При цьому в обліку повинно бути відображене коригування на різницю між розрахованою сумою резерву на звітну дату і вже створеним резервом в попередніх періодах.

Резервування очікуваних кредитних збитків не здійснюється щодо дебіторської заборгованості за електричну енергію, якщо вона є не простроченою. Така дебіторська заборгованість є абсолютно збалансованою з відповідною кредиторською заборгованістю та її погашення забезпечене через існування системи безакцептного списання коштів з ескроу-рахунків контрагентів.

Знецінення коштів на поточних, спеціальних та депозитних рахунках не здійснюється, якщо вони розміщені в банківській установі, кредитний рейтинг якої вище Аaa Національної рейтингової шкали та якщо на звітну дату не існує факту прострочення з боку банку повернення коштів.

Знецінення інших фінансових активів здійснюється за моделлю три крокового очікування кредитних збитків. На дату первісного визнання такого фінансового активу Товариство визначає майбутні грошові потоки, стосовно яких є ризик їх не отримання (подія дефолту), та здійснює дисконтування таких потоків під первісну ефективну ставку, та застосовує очікуваний відсоток вірогідності дефолту, що може статися протягом наступних 12 місяців. Якщо на звітну дату очікування дефолту суттєво не збільшилося, то Товариство продовжує оцінювати резерв під очікувані кредитні збитки з розрахунку вірогідності настання події дефолту протягом 12 місяців. Якщо на звітну дату ризик не отримання грошових потоків, що були передбачені відповідним договором, суттєво зріс, проте подія дефолту є лише вірогідною, сума резерву під очікувані кредитні збитки визначається як сума дисконтованих грошових потоків, які не очікується отримати, під первісну ефективну ставку, та застосовує очікуваний відсоток вірогідності дефолту, що може статися протягом всього життєвого циклу фінансового активу.

При настанні події дефолту сума резерву під очікувані кредитні збитки визначається як сума дисконтованих грошових потоків, які не очікується отримати, під первісну ефективну ставку.

Припинення визнання фінансових інструментів

Припинення визнання фінансового активу

Товариство припиняє визнання фінансового активу тоді й лише тоді, коли:

- спливає строк дії договірних прав на грошові потоки від такого фінансового активу, або
- Товариство передає фінансовий актив (частину фінансового активу або частину групи однорідних фінансових активів), і таке передавання відповідає критеріям для припинення визнання.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Товариство передає фінансовий актив або його частину лише тоді, коли:

- передає договірні права на одержання грошових потоків від такого фінансового активу; або
- зберігає за собою договірні права на одержання грошових потоків від такого фінансового активу, але бере на себе договірне зобов'язання виплачувати грошові потоки одному або кільком одержувачам за угодою, яка відповідає одночасно всім вимогам, визначеним в п. 3.2.5. МСФЗ 9 «Фінансові інструменти».

Товариство під час передавання фінансового активу оцінює, в якому обсязі за ним залишаються ризики та вигоди від володіння фінансовим активом. При цьому:

- якщо Товариство в основному передає всі ризики та вигоди від володіння фінансовим активом, то воно припиняє визнання фінансового активу і окремо визнає як активи або зобов'язання всі права та обов'язки, створені або збережені при передаванні;
- якщо Товариство в основному зберігає за собою всі ризики та вигоди від володіння фінансовим активом, то Товариство продовжує визнавати фінансовий актив;
- якщо Товариство в основному не передає й не зберігає за собою всіх ризиків та вигід від володіння фінансовим активом, то Товариство визначає, чи залишився за ним контроль над фінансовим активом:
 - якщо контроль за Товариством не залишився, то визнання фінансового активу припиняється та всі права та обов'язки, створені або збережені при передаванні, окремо визнаються як актив або зобов'язання;
 - якщо контроль залишився за Товариством, то фінансовий актив продовжує визнаватись у обсязі подальшої участі Товариства у фінансовому активі.

При припиненні визнання фінансового активу або його частини, в прибутку чи збитку Товариства визнається:

- різниця між балансовою вартістю (визначеною на дату припинення визнання) та одержаною компенсацією (включаючи всі одержані нові активи мінус усі прийняті нові зобов'язання) – при припиненні визнання фінансового активу в цілому;
- різниця між балансовою вартістю (визначеною на дату припинення визнання), віднесеною на ту частину, визнання якої припиняється та компенсацією, одержаною за ту частину, визнання якої припиняється (включаючи всі одержані нові активи мінус усі прийняті нові зобов'язання) – якщо переданий актив є частиною більшого фінансового активу, а передана частина відповідає критеріям припинення визнання в цілому, то попередня балансова вартість більшого фінансового активу розподіляється між тією частиною, визнання якої триває надалі, та тією частиною, визнання якої припиняється, на основі співвідношень справедливих вартостей таких частин станом на дату передавання. З цією метою збережений актив з обслуговування розглядається як та частина, визнання якої в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності Товариства триває надалі.

Товариство припиняє визнання дебіторської заборгованості, якщо Товариство не має обґрунтованих очікувань щодо відновлення дебіторської заборгованості в цілому або її частини. Списання дебіторської заборгованості з активів здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву очікуваних кредитних збитків. У випадку недостатності суми нарахованого резерву

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

очікуваних кредитних збитків (або у випадку не нарахування такого резерву), сума перевищення безнадійної дебіторської заборгованості над величиною сформованого резерву (у розрізі контрагентів) виключається з складу активів та списується на інші операційні витрати.

При запровадженні системи нетінгу у розрахунках (тобто згортання дебіторської заборгованості з кредиторською заборгованістю одного і того ж контрагента) в бухгалтерський облік на підставі угоди про нетінг та двостороннього зведеного реєстру про нетінг вноситься запис про згортання взаємної дебіторської та кредиторської заборгованості одного і того ж контрагента та відображається сальдо розрахунків, яке є більшим (тобто або дебіторська заборгованість, або кредиторська заборгованість). Проведення нетінгу є припиненням визнання фінансового активу та фінансового зобов'язання у величині проведеного взаємозаліку.

Дебіторська та кредиторська заборгованість за розрахунки за електроенергію відображається у звітності розгорнуто. Дебіторська та кредиторська заборгованість за електричну енергію, за послуги Товариства відображається у звітності з урахуванням податку на додану вартість, оскільки розрахунки з контрагентами фактично передбачають оплату і податку на додану вартість. Для уникнення подвійного включення показників залишків ПДВ у звітності, залишки за технічними рахунками обліку податкових зобов'язань та податкового кредиту (рахунки 644 та 643) згортаються один з одним та відображається залишок на нетто-основі.

Припинення визнання фінансового зобов'язання

Товариство припиняє визнання фінансового зобов'язання (або частини фінансового зобов'язання) тоді й лише тоді, коли воно погашається: тобто тоді, коли зобов'язання, передбачене договором, виконано або анульовано, або коли сплив термін його виконання.

Різниця між балансовою вартістю фінансового зобов'язання (або частини фінансового зобов'язання), яке було погашене або передане іншій стороні, та виплаченою компенсацією, включаючи будь-які передані негрошові активи або прийняті зобов'язання, визнається в прибутку або збитку.

Товариство проводить взаємозалік фінансових активів та фінансових зобов'язань лише тоді, коли Товариство має юридично забезпечене право на взаємозалік визнаних сум і має намір або здійснити розрахунки на нетто-основі, або одночасно реалізувати актив і погасити зобов'язання.

Оцінка справедливої вартості

Всі активи та зобов'язання, справедлива вартість яких оцінюється або розкривається у фінансовій звітності, класифікуються в рамках описаної нижче ієрархії справедливої вартості на основі вихідних даних найнижчого рівня, які є суттєвими для оцінки справедливої вартості в цілому:

- Рівень 1 – Ціни котирування (не скориговані) на активних ринках на ідентичні активи або зобов'язання
- Рівень 2 – Моделі оцінки, в яких суттєві для оцінки справедливої вартості вихідні дані, що відносяться до найнижчого рівня ієрархії, можна спостерігати прямо або опосередковано;
- Рівень 3 – Моделі оцінки, в яких суттєвих для оцінки справедливої вартості вихідних даних, що відносяться до найнижчого рівня ієрархії, немає у відкритому доступі.

У випадку активів і зобов'язань, які переоцінюються у фінансовій звітності на періодичній основі, Товариство визначає необхідність їх переведення між рівнями ієрархії, повторно аналізуючи

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

класифікацію (на підставі вихідних даних найнижчого рівня, які є суттєвими для оцінки справедливої вартості в цілому) на кінець кожного звітного періоду.

Для цілей розкриття інформації про справедливу вартість Товариство класифікувало активи та зобов'язання на основі їх характеру, притаманним їм характеристикам і ризикам, а також застосованого рівня в ієрархії справедливої вартості, як зазначено вище.

Запаси

Запаси – це активи, які утримуються для подальшого продажу в умовах ведення звичайної господарської діяльності Товариства (товари), або утримуються у формі основних чи допоміжних матеріалів, що будуть використані у процесі надання послуг.

Запаси визнаються Товариством, якщо вони належать йому і:

- існує велика ймовірність отримання економічної вигоди від їх використання в майбутньому;
- їх вартість може бути достовірно оцінена.

Для цілей бухгалтерського обліку запаси Товариства включають:

- матеріали та інші матеріальні цінності, які призначені для господарських потреб, використовуються при наданні послуг/виконанні робіт;

Одиницею обліку запасів є окреме їх найменування або однорідна група, що мають однакове призначення та однакові умови використання.

Придбані матеріальні активи мають вартість до 1000 грн. за одиницю, або очікуваний строк використання яких менше року (незалежно від вартості) вони вважаються малоцінними швидкозношуваними предметами (далі - МШП).

Подання фінансової інформації у звітності пов'язане з витратами, і важливо, щоб ці витрати були виправдані вигодами від подання у звітності такої інформації. Витрати на оприбуткування та подальший облік МШП перевищують вигоди, що можуть бути отримані від інформації про них у фінансовій звітності.

Відповідно, вартість МШП, не слід визнавати запасами, вони підлягають врахуванню у складі витрат одразу при їх отриманні. Підтвердженням використання запасів в господарських операціях є акт на списання МШП на витрати, який складається в момент їх отримання. З метою забезпечення збереження вказаних предметів, вести оперативний кількісний облік таких предметів на позабалансовому рахунку за місцями експлуатації і матеріально-відповідальними особами протягом строку їх фактичного використання.

Визнання запасів та їх первісна оцінка

Визнання запасів в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності Товариства внаслідок їх придбання у постачальників відбувається у разі досягнення усіх критеріїв передачі контролю згідно з п. 38 МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами», а саме:

- Товариство зобов'язане здійснити оплату за актив;
- Товариство має право власності на актив;
- Товариство фізично володіє активами;
- до Товариства перейшли всі істотні ризики та вигоди, пов'язані з володінням активом;
- Товариство прийняло актив, тобто отримало спроможність направляти використання активу та отримувати практично всі інші вигоди від активу.

Первісна оцінка та визнання запасів, придбаних у постачальників, здійснюється за собівартістю (первісна вартість). Суми витрат на придбання обліковуються методом прямого обліку шляхом включення до первісної вартості придбаних запасів при їх оприбуткуванні. Витрати понесені при придбанні різних найменувань запасів, включаються до первісної вартості таких запасів шляхом

**Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)**

їх розподілу пропорційно вартості придбаних запасів у постачальників, якщо такий розподіл можливо здійснити без надмірних витрат і зусиль.

Витрати на придбання запасів включають:

- вартість придбання запасів у постачальників, що є фактичною вартістю придбання запасів, яка зазначена у первинних документах, якими підтверджується операція з купівлі-продажу запасів (наприклад, видаткова товарна накладна, рахунок, акт приймання-передачі товарів, тощо). Товариство зменшує ціну придбання запасів на суму отриманих знижок;
- витрати на транспортування, навантаження і розвантаження;
- ввізне мито та інші податки (окрім тих, що згодом відшкодовуються Товариству);
- інших витрат, безпосередньо пов'язаних з придбанням запасів.

Запаси, одержані Товариством безкоштовно, під час їх первісного визнання оцінюються за справедливою вартістю з урахуванням фактично понесених витрат на доставку запасів до їх теперішнього місцезнаходження та приведення їх у теперішній стан.

Подальша оцінка запасів на дату балансу

Після первісного визнання, Товариство оцінює запаси за меншою з таких двох величин на кожну дату балансу:

- собівартістю (первісною вартістю) або
- чистою вартістю реалізації.

Чиста вартість реалізації – попередньо оцінена ціна продажу у звичайному ході бізнесу мінус попередньо оцінені витрати на завершення та попередньо оцінені витрати, необхідні для здійснення продажу.

Собівартість запасів повинна включати всі витрати на придбання, витрати на переробку та інші витрати, понесені під час доставки запасів до їх теперішнього місцезнаходження та приведення їх у теперішній стан.

Товариство регулярно за результатами щорічної інвентаризації, а також на інші дати, визначені окремими розпорядженнями керівництва, робить оцінку існування ознак знецінення запасів (за наявності необхідної інформації) та визначає суму такого знецінення або відновлення вартості запасів. Знецінення визнається у випадку, якщо собівартість запасів може виявитися невідшкодованою через зменшення їх вартості у зв'язку з пошкодженням, частковим або повним старінням, незатребуваністю, внаслідок зміни ринкових цін або зростання необхідних витрат на приведення запасів до необхідного стану для їх використання або продажу.

Сума уцінки первісної вартості запасів до чистої вартості реалізації на дату балансу включається до складу інших операційних витрат. Сума будь-якого часткового списання запасів до їх чистої вартості реалізації, та всі втрати запасів повинні визнаватися витратами періоду, в якому відбувається часткове списання.

У разі якщо обставини, що викликали уцінку запасів нижче собівартості, більше не існують або такі запаси використані у господарській діяльності, резерв знецінення щодо таких запасів відповідно сторнується на суму, що не перевищує визнане раніше знецінення відповідного найменування запасу. Сума відновлення корисності запасів відображається як зменшення інших операційних витрат зі знецінення в межах відповідної статті витрат, а сума перевищення визнається у складі інших операційних доходів. Сума будь-якого сторнування, будь-якого часткового списання запасів, що виникає у результаті збільшення чистої вартості реалізації, повинна визнаватися як зменшення суми запасів, визнаної як витрати у періоді, в якому відбулося сторнування.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інакше)

Вартість запасів списуються до чистої вартості реалізації на індивідуальній основі відносно кожної одиниці обліку запасу окремо. Для списання вартості запасів до чистої вартості реалізації Товариство може об'єднувати подібні запаси або взаємопов'язані одиниці запасів у випадку, якщо такі запаси відносяться до однієї номенклатурної групи запасів, мають подібне призначення або кінцеву мету використання, продаються в одному географічному регіоні, але практично не можуть бути оцінені окремо від інших одиниць даної номенклатурної групи запасів.

Розрахункові оцінки чистої вартості реалізації запасів повинні ґрунтуватися на найбільш достовірній доступній інформації та враховувати коливання цін або вартості після закінчення звітного періоду, якщо вони відображають умови, що мали місце на кінець звітного періоду.

Оцінка запасів при вибутті

При відпуску запасів оцінка їх вибуття здійснюється за собівартістю перших за часом надходження запасів за методом ФІФО;

Товариство використовує один і той же метод оцінки для всіх одиниць запасів, які мають однакове призначення та однакові умови використання.

Вартість малоцінних і швидкозношуваних предметів (МШП) повністю списується на відповідну статтю витрат при їх закупівлі. Подальший облік МШП ведеться в кількісному вираженні на відповідних позабалансових рахунках.

Гроші та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти складаються з грошових коштів на банківських поточних та спеціальних рахунках, готівки у касі та короткострокових банківських депозитів зі строком первісного розміщення до 90 днів. Відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги», Товариство, як кваліфікований надавач електронних довірчих послуг, здійснює таку діяльність за умови внесення коштів на поточний рахунок із спеціальним режимом використання у банку (рахунок в органі, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів) або страхування цивільно-правової відповідальності для забезпечення відшкодування шкоди, яка може бути завдана користувачам таких послуг чи третім особам. Розмір внеску на поточному рахунку із спеціальним режимом використання у банку (рахунку в органі, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів) або страхової суми не може становити менш як 1000 мінімальних розмірів заробітної плати. Відповідно, кошти, що зберігаються на такому рахунку не вважаються грошовими коштами або їх еквівалентами. Залишок таких коштів відображається в складі необоротних активів в категорії «фінансові активи за амортизованою вартістю», та в розкриттях за ліквідністю зазначається в складі найостаннішого часового проміжку погашення фінансових активів.

Забезпечення

Забезпечення – поточне зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення, яке виникло на Товаристві внаслідок минулих подій, та від погашення якого очікується відтік економічних ресурсів, які втілюють економічні вигоди. Забезпечення визнається Товариством, якщо:

- існує зобов'язання внаслідок минулої події;
- ймовірно, що виконання (погашення) зобов'язання призведе до вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди ;
- можна достовірно оцінити суму зобов'язання.

У разі невиконання зазначених умов забезпечення не визнається.

Сума, визнана як забезпечення, має бути найкращою оцінкою видатків, необхідних для погашення існуючого зобов'язання на кінець звітного періоду. Найкраща оцінка видатків, необхідних для погашення існуючого зобов'язання – це сума, яку Товариство обґрунтовано сплатило б для погашення зобов'язання, або передало б його третій стороні на кінець звітного періоду. Майбутні

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

події, які можуть впливати на суму, потрібну для погашення зобов'язання, враховуються в розрахунку суми забезпечення, коли є достатні об'єктивні свідчення того, що такі події відбудуться.

Забезпечення довгострокових зобов'язань визнаються у сумі їх теперішньої вартості з застосуванням ефективної ставки дисконтування. Для дисконтування довгострокових забезпечень застосовується ставка додаткового залучення кредитних ресурсів.

Забезпечення для покриття майбутніх збитків діяльності Товариства не створюється.

Забезпечення використовуються для відшкодування лише тих витрат, для покриття яких вони були створені. Залишок суми забезпечення переглядається на дату річної звітності. Якщо ймовірність відтоку ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди, перестає існувати, відповідне зобов'язання необхідно анулювати. Суми створених забезпечень та відповідні коригування визнаються у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід).

Довгострокові забезпечення виплат працівникам

Щорічно, перед складанням річної фінансової звітності Товариство розраховує залишок довгострокового забезпечення по виплаті одноразової матеріальної допомоги, яка надається працівнику при його звільненні за власним бажанням у зв'язку з виходом на пенсію (за віком, на пільгових умовах, по інвалідності) вперше. Розрахунок базується на розмірі стажу роботи в електроенергетиці та відповідної кількості посадових окладів, яка залежить від стажу роботи в електроенергетиці. Виплати по закінченні трудової діяльності – це програми виплат по закінченні трудової діяльності, в рамках яких у Товариства виникають зобов'язання з пенсійних виплат в майбутньому. Виплати по закінченню трудової діяльності Товариства включають зобов'язання щодо виплати пенсій, передбачені Колективним договором. Зобов'язання з виплат по закінченню трудової діяльності визнаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності Товариства як забезпечення в порядку, визначеному МСБО 19 «Виплати працівникам».

Сума забезпечення визначається незалежним актуарієм. Розподіл суми поточних послуг на собівартість наданих послуг та адміністративні витрати здійснюється пропорційно чисельності працівників, визначеної на кінець звітного року, витрати на оплату праці яких відображаються відповідно в складі собівартості наданих послуг та адміністративних витрат. Вартістю раніше виконаних робіт працівником є збільшення поточної вартості зобов'язань за програмою з визначеною виплатою щодо робіт, виконаних працівником у попередніх періодах, що виникає у звітному періоді в результаті запровадження виплат по закінченні трудової діяльності або інших довгострокових виплат працівникам або в результаті їхніх змін.

Податок на прибуток

Поточний податок

Поточні податкові активи і зобов'язання за поточний та попередні періоди оцінюються за сумою, передбачуваною до отримання як відшкодування від податкових органів або до сплати податковим органам. Податкові ставки та податкове законодавство, які застосовуються для розрахунку цієї суми, – це ставки і закони, прийняті або практично прийняті на звітну дату.

Відстрочений податок

Відстрочений податок на прибуток нараховується за методом балансових зобов'язань за усіма тимчасовими різницями на звітну дату між балансовою вартістю активів і зобов'язань, для цілей фінансового обліку та вартістю, що приймається до уваги у податковому обліку.

Відстрочені податкові зобов'язання визнаються за усіма оподатковуваними тимчасовими різницями, крім випадків, коли:

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інакше)

- відстрочене податкове зобов'язання виникає в результаті первинного визнання активу або зобов'язання у господарській операції, яка не є об'єднанням компаній, і яке на момент здійснення операції не впливає ні на бухгалтерський прибуток, ні на оподаткований прибуток або збиток; і

Відстрочені податкові активи визнаються за усіма оподатковуваними тимчасовими різницями і перенесенням на наступні періоди податкових збитків, якщо існує ймовірність отримання оподаткованого прибутку, щодо якого можна застосувати тимчасову різницю, а також використовувати податкові збитки, перенесені на наступні періоди, крім випадків, коли:

- відстрочений податковий актив, що стосується тимчасових різниць, виникає у результаті первісного визнання активу або зобов'язання в господарській операції, яка не є об'єднанням компаній, і який на момент здійснення операції не впливає ні на бухгалтерський прибуток, ні на оподатковуваний прибуток або збиток; і
- щодо податкового збитку, що переноситься на наступні податкові періоди, відстрочені податкові активи визнаються, тільки якщо існує ймовірність отримати достатній оподатковуваний прибуток, у відношенні якого можна застосувати раніше накопичений податковий збиток

Балансова вартість відстрочених податкових активів переглядається на кожну дату складання звіту про фінансовий стан і зменшується, якщо більше не існує ймовірності отримання достатнього оподаткованого прибутку, який дозволив би реалізувати частину або усю суму такого відстроченого податкового активу. Невизнані раніше відстрочені податкові активи переоцінюються на кожну дату звіту про фінансовий стан і визнаються тоді, коли виникає ймовірність отримання у майбутньому оподаткованого прибутку, що дає можливість реалізувати відстрочений податковий актив.

Відстрочені податкові активи та зобов'язання визначаються за ставками податку, застосування яких очікується при реалізації активу або погашення зобов'язання, на підставі діючих або оголошених (і практично прийнятих) на дату звіту про фінансовий стан податкових ставок і положень податкового законодавства. Відстрочений податок, який належить до статей, визнаних не у складі прибутку чи збитку, також не визнається у складі прибутку або збитку. Статті відстрочених податків визнаються відповідно до операцій, які покладені в їхню основу, або у складі іншого сукупного доходу, або безпосередньо в капіталі. Відстрочені податкові активи та відстрочені податкові зобов'язання підлягають взаємозаліку за наявності повного юридичного права зарахувати поточні податкові активи у рахунок поточних податкових зобов'язань і якщо вони відносяться до податків на прибуток, накладених тим самим податковим органом на той же суб'єкт господарювання.

Для розрахунку податку на прибуток застосовані такі ставки податку на прибуток:

2022 рік	-18%
----------	------

При розрахунку сум відстрочених податкових активів і зобов'язань Товариство використовувала ставки податку, які, як очікується, діятимуть у період сторнування тимчасових різниць, які призвели до виникнення відповідних відкладених податкових активів і зобов'язань.

Визнання доходів

Визнання доходу здійснюється Товариством відповідно до п'яти-крокової моделі визнання доходу:

- ідентифікація договору;
- виявлення зобов'язань щодо виконання;
- визначення ціни операції;
- розподіл ціни операції;

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

- визнання доходу.

Об'єктом обліку доходів від реалізації є індивідуальний контракт з клієнтом. Під контрактом розуміється угода між двома або більше сторонами, яка породжує юридично захищені права та обов'язки, яка необов'язково має юридичну форму договору. Товариство обліковує *договір з клієнтом*, який належить до сфери застосування цього стандарту, тільки тоді, коли виконуються всі перелічені далі критерії:

- сторони договору схвалили договір (письмово, усно чи у відповідності з іншою звичною практикою ведення бізнесу) і готові виконувати свої зобов'язання;
- можливо визначити права кожної сторони відносно товарів або послуг, які будуть передаватися;
- можливо визначити умови оплати за товари або послуги, які будуть передаватися;
- договір має комерційну сутність (тобто очікується, що ризик, час або величина майбутніх грошових потоків суб'єкта господарства зміняться внаслідок договору);
- цілком імовірно, що Товариство отримає компенсацію, в обмін на товари або послуги, які будуть передані клієнту.

На момент укладення договору Товариство оцінює товари або послуги, обіцяні у договорі з клієнтом, та визначає як зобов'язання щодо виконання кожну обіцянку передати клієнтові товар чи послугу (або сукупність товарів чи послуг), які є відокремленими або серію відокремлених товарів або послуг, які по суті є однаковими та передаються клієнтові за однією і тією самою схемою. Товар або послуга, обіцяні Товариством клієнтові, є відокремленими, якщо виконуються обидва такі критерії:

- клієнт може мати вигоду від товару або послуги або саму по собі, або разом з іншими ресурсами, які клієнт може легко отримати (тобто цей товар або послуга здатна бути відокремленою); та
- обіцянку Товариства передати товар або послугу клієнтові можна відокремити від інших обіцянок у даному договорі (тобто товар або послуга є відокремленою у контексті даного договору).

Відповідно до вимог Концептуальної основи, дохід — це збільшення активів або зменшення зобов'язань, наслідком якого є зростання власного капіталу, крім як унаслідок здійснення внесків держателями вимог до власного капіталу. Витрати — це зменшення активів або збільшення зобов'язань, наслідком якого є зменшення власного капіталу, крім як унаслідок здійснення розподілу держателям вимог до власного капіталу. Операції з купівлі-продажу електричної енергії не змінюють власний капітал Товариства, оскільки ціна купівлі не може відрізнитися від ціни продажу та навпаки.

Також МСФЗ 15 містить спеціальні додаткові вимоги щодо класифікації сторони у договорі як принципала чи агента. Зокрема, вони полягають у наступному: якщо у наданні товарів або послуг клієнтові задіяна інша сторона, то суб'єкт господарювання має визначити, який характер має його обіцянка: чи вона є зобов'язанням щодо виконання, яке передбачає надання зазначених товарів або послуг ним самим (у такому випадку суб'єкт господарювання є принципалом), чи організацію надання цих товарів або послуг іншою стороною (у такому випадку суб'єкт господарювання є агентом).

Суб'єкт господарювання визначає чи він є принципалом, чи агентом для кожного окремого товару або послуги, обіцяних клієнтові. Зазначений товар або послуга є відокремленим товаром або послугою (або відокремленою сукупністю товарів або послуг), які будуть надані клієнтові. Якщо договір з клієнтом містить більше ніж один зазначений товар або послугу, суб'єкт господарювання може бути принципалом для деяких зазначених товарів або послуг і агентом для інших.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інакше)

Щоб визначити характер своєї обіцянки, суб'єкт господарювання має: (а) ідентифікувати зазначені товари або послуги, які будуть надані клієнтові (як, наприклад, право на товар або послугу, що надається іншою стороною; та (б) оцінити, чи контролює він кожен зазначений товар або послугу перед передачею товару або послуги клієнту.

Суб'єкт господарювання є принципалом, якщо він контролює зазначений товар або послугу до того, як він передає цей товар або послугу клієнтові. Однак суб'єкт господарювання не обов'язково контролює зазначений товар, якщо суб'єкт господарювання отримує юридичне право власності на цей товар лише на дуже короткий час безпосередньо перед тим, як юридичне право власності переходить до клієнта. Суб'єкт господарювання, який є принципалом, може задовольняти зобов'язання щодо виконання з надання зазначеного товару або послуги сам, або він може залучити іншу сторону (наприклад, субпідрядника), щоб задовольнити все або частину зобов'язання щодо виконання від свого імені.

Коли інша сторона бере участь у наданні товарів або послуг клієнту, суб'єкт господарювання, який є принципалом, отримує контроль над будь-чим із далі наведеного: (а) товаром або іншим активом від іншої сторони, який потім передається клієнту; (б) правом на послугу, яку має виконувати інша сторона, яке надає суб'єкту господарювання можливість спрямувати цю сторону на надання послуги клієнту від імені суб'єкта господарювання; (в) товаром або послугою від іншої сторони, що надалі поєднуються із іншими товарами або послугами в наданні зазначеного товару або послуги клієнту. Наприклад, якщо суб'єкт господарювання надає суттєві послуги з поєднання товарів або послуг, наданих іншою стороною, у зазначений товар або послугу, щодо яких клієнт уклав договір, суб'єкт господарювання контролює зазначений товар або послугу до того, як цей товар або послугу передано клієнту. Це відбувається тому, що клієнт спочатку отримує контроль над компонентами зазначених товарів або послуг (які включають товари або послуги від інших сторін) та спрямовує їх використання для створення комбінованого результату, який є зазначеним товаром або послугою.

Суб'єкт господарювання є агентом, якщо зобов'язання щодо виконання суб'єкта господарювання полягає в організації надання зазначеного товару або послуги іншою стороною. Суб'єкт господарювання, що є агентом, не контролює зазначений товар або послугу, надані іншою стороною, до того, як цей товар або послуга була передана клієнту. Коли (або в міру того, як) суб'єкт господарювання, який є агентом, задовольняє зобов'язання щодо виконання, то цей суб'єкт господарювання визнає дохід у розмірі будь-якої плати або комісії, на які він очікує отримати право в обмін на організацію надання зазначеного товару або послуги іншою стороною. Платою або комісією суб'єкта господарювання може бути чиста сума компенсації, яку суб'єкт господарювання залишає собі після сплати іншій стороні компенсації, отриманої в обмін на товари або послуги, які мають бути надані цією стороною.

Показники того, що суб'єкт господарювання контролює зазначений товар або послугу до того, як вони передаються клієнтові (а отже є принципалом) включають, зокрема, таке:

- Суб'єкт господарювання несе першочергову відповідальність за виконання обіцянки надати зазначений товар або послугу. Це, зазвичай, включає відповідальність за прийнятність зазначеного товару або послуги (наприклад, першочергову відповідальність за відповідність товару або послуги вимогам клієнта). Якщо суб'єкт господарювання несе першочергову відповідальність за виконання обіцянки надати вказаний товар або послугу, це може означати, що інша сторона бере участь в наданні зазначеного товару або послуги від імені суб'єкта господарювання.

- Суб'єкт господарювання несе ризик щодо запасів до того, як зазначені товари або послуги були передані клієнту, або після передачі контролю клієнту (наприклад, якщо клієнт має право на повернення). Наприклад, якщо суб'єкт господарювання отримує або зобов'язується отримати зазначений товар або послугу перед укладанням договору з клієнтом, це може означати, що суб'єкт

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

господарювання має здатність керувати використанням товару або послуги та отримувати практично всі інші вигоди від них до того, як їх буде передано клієнту.

- Суб'єкт господарювання може на власний розсуд встановлювати ціни на зазначені товари або послуги. Встановлення ціни, яку клієнт сплачує за зазначений товар або послугу може означати, що суб'єкт господарювання має можливість керувати використанням цього товару або послуги та отримувати практично всі інші вигоди. Проте, агент може мати можливість встановлення цін в деяких випадках. Наприклад, агент може мати певну гнучкість у встановленні ціни для отримання додаткового доходу від своєї послуги з організації надання іншими сторонами товарів або послуг.

Зважаючи на те, що:

- Товариство не впливає на формування ціни на електричну енергію, а саме не подає заявки з цінами купівлі-продажу електричної енергії;
 - Товариство здійснює купівлю-продаж електричної енергії виключно за запитом та в обсягах визначених продавцем та/або покупцем;
 - відповідальність за небаланси електричної енергії несе оператор системи передачі;
 - Товариство виконує функцію із організації продажу електричної енергії та відповідає лише за проведення розрахунків за результатами торгів,
- Отже, відповідно до МСФЗ 15, за договорами купівлі-продажу електричної енергії Товариство виступає агентом та повинне визнавати у складі доходів лише агентську винагороду у розмірі змінного та фіксованого платежів від учасників ринку.

Визнання витрат

Товариство визнає витрати в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності за умови дотримання двох критеріїв:

- є ймовірність зменшення (вибуття) майбутніх економічних вигод, пов'язаних зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань;
- витрати (сума зменшення активів або збільшення зобов'язань) може бути достовірно визначена.

Основні особливості визнання витрат у звіті про прибутки та збитки такі:

- дотримання безпосереднього взаємозв'язку між понесеними витратами та заробленим доходом від конкретних статей або відповідності понесених витрат доходам;
- використання процедур систематичного і раціонального розподілу у випадку, коли виникнення економічних вигід очікується протягом декількох звітних періодів і зв'язок з доходом можна визначити лише в широких межах або непрямо;
- визнання витрат відбувається негайно (у періоді їх понесення) у випадках, коли: (1) вони не створюють очікуваних майбутніх економічних вигід; (2) актив перестає відповідати критеріям визнання активу в балансі; (3) витрати не можливо прямо пов'язати з доходом певного періоду; (4) при виникненні зобов'язань без визнання конкретного активу.

Витрати в бухгалтерському обліку Товариства класифікуються:

- собівартість наданих послуг з організації торгів
- адміністративні витрати;
- інші операційні витрати.
- фінансові витрати.

Капіталізації підлягають лише ті витрати, що безпосередньо відносяться до придбання, будівництва (поліпшення) чи створення кваліфікаційного активу. Інші фінансові витрати визнаються у складі прибутку чи збитку відповідного періоду.

Облік оренди

Загальні підходи до обліку оренди

Об'єктом обліку в операціях оренди є окремий договір оренди. На початку дії договору Товариство оцінює чи є договір орендою, або чи містить договір оренту. Договір є договором оренди, чи договором, який містить оренту, якщо договір передає Товариству право контролювати користування ідентифікованим активом протягом певного періоду часу в обмін на компенсацію.

Щоб оцінити, чи передає договір Товариству право контролю використання ідентифікованого активу на певний період часу, Товариство оцінює чи має воно протягом усього періоду використання, обидва такі права:

- право отримувати в основному всі економічні вигоди від використання ідентифікованого активу; та
- право Товариства керувати використанням ідентифікованого активу.

Економічні вигоди від використання активу:

- можуть бути отримані Товариством прямо або опосередковано багатьма різними способами, такими як користування, утримування або надання активу в суборенту;
- включають основну і побічну продукцію (в тому числі потенційні грошові потоки, отримувані Товариством від такої побічної продукції), а також інші економічні вигоди від використання активу, які можуть бути отримані Товариством від торгової операції з третьою стороною;
- є наслідком використання активу у визначених межах права Товариства на використання активу.

Товариство має право керувати використанням ідентифікованого активу протягом усього періоду використання, лише якщо виконується одна з таких умов:

- Товариство має право керувати, як і з якою метою актив використовується протягом усього періоду використання; або
- значущі рішення щодо того, як і з якою метою використовується актив, визначені наперед і
 - (i) Товариство має право експлуатувати актив (або керувати іншим в експлуатації активу у дозволений ним спосіб) протягом усього періоду використання, причому орендодавець не має права змінювати його експлуатаційні інструкції; або
 - (ii) Товариство спроектувало актив (або конкретні аспекти активу) у такий спосіб, що наперед визначив, як і з якою метою актив використовуватиметься протягом усього періоду використання.

Товариство проводить повторну оцінку договору чи є договір орендою, або чи містить договір оренди, лише якщо змінюються умови договору.

Датою початку оренди є, як правило, дата підписання акту приймання-передачі базового активу або іншого документа, який підписується Товариством та орендодавцем і засвідчує передачу об'єкта майна в оренту Товариству. В більшості випадків Товариство визначає строк оренди в рамках строку дії орентного договору в кількості повних календарних місяців від дати початку оренди до дати закінчення строку дії договору. Товариство переглядає строк оренди, якщо її період, який не підлягає достроковому припиненню, був змінений.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Облік отриманої оренди

В договорах оренди, в яких Товариство виступає орендарем, компоненти оренди відокремлюються від компонентів, які не є орендою і які обліковуються згідно з іншими стандартами (наприклад, комунальні платежі та інші додаткові платежі, передбачені договорами оренди). Окремий ідентифікований актив в таких договорах є об'єктом обліку як актив з права користування. Одночасно з його визнанням визнається орендне зобов'язання.

Товариство не визнає актив з права користування та орендне зобов'язання та відображає в обліку орендні платежі, пов'язані з орендою, як витрати на прямолінійній основі протягом строку оренди або на іншій систематичній основі, якщо така основа більше відображає модель отримання вигоди від об'єкта оренди, щодо:

- короткострокової оренди, коли строк оренди не перевищує 12 місяців і не очікується його пролонгація, та
- оренди, за якою базовий актив є малоцінним, тобто його вартість не перевищує 20 мінімальних заробітних плат, визначених на 1 січня року отримання орендованого активу.

Облік активу з права користування

На дату початку оренди Товариство оцінює актив з права користування за його собівартістю.

Собівартість активу з правом використання складається з:

- суми первісної оцінки орендного зобов'язання;
- будь-яких орендних платежів, здійснених на дату початку оренди, за вирахуванням отриманих стимулів до оренди (такі стимули включають, зокрема, суму гарантійного платежу за договором оренди, у разі якщо відповідно до умов договору такий гарантійний платіж зараховується орендодавцем у якості орендного платежу за останній місяць/місяці оренди);
- будь-які первісні прямі витрати, понесені Товариством; та
- оцінку витрат, які будуть понесені Товариством у процесі демонтажу та переміщення орендованого активу, відновлення місця, на якому він розташований, або відновлення орендованого активу до стану, що вимагається умовами оренди, окрім випадків, коли такі витрати здійснюються з метою виробництва запасів. Товариство несе зобов'язання за такими витратами або на дату початку оренди, або внаслідок використання орендованого активу протягом певного періоду.

Після первісного визнання оцінка активу з права користування здійснюється за моделлю собівартості.

Нарахування амортизації об'єктів прав оренди здійснюється на щомісячній основі прямолінійним методом, починаючи з дати визнання. Якщо оренда передбачає отримання Товариством права власності на базовий актив наприкінці строку оренди або якщо оцінка собівартості активу з права користування передбачає, що Товариство скористається можливістю його придбати, то амортизація активу з права користування нараховується від дати початку оренди і до кінця строку корисного використання базового активу. В інших випадках актив з права користування амортизується з дати початку оренди до більш ранньої з двох таких дат: кінець строку корисного використання активу з права користування або кінець строку оренди.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Облік орендного зобов'язання

На дату початку оренди орендне зобов'язання оцінюється Товариством за теперішньою вартістю орендних платежів, не сплачених на таку дату. Орендні платежі дисконтуються, застосовуючи припустиму ставку відсотка в оренді, якщо таку ставку можна легко визначити, і витрати (зусилля) на її визначення є прийнятними та значно меншими ніж потенційний вплив точності оцінки ставки на фінансову звітність Товариства. В іншому разі Товариство застосовує ставку додаткових запозичень. Для оцінки ставки додаткових запозичень Товариство використовує інформацію Національного банку України, стосовно середньої ставки банківських кредитів, що надаються на умовах, аналогічних умовам договору оренди в частині строку та валюти розрахунків.

Після дати початку оренди Товариство оцінює орендне зобов'язання таким чином:

- збільшує балансову вартість зобов'язання з метою відображення проценту за орендним зобов'язанням;
- зменшує балансову вартість зобов'язання з метою відображення здійснених орендних платежів; та
- переоцінює балансову вартість з метою відображення будь-яких переоцінок або модифікацій оренди, передбачених п. 39-46 МСФЗ 16 «Оренда», або з метою відображення переглянутих по суті фіксованих орендних платежів.

Зобов'язання за договорами оренди відображаються у звіті про фінансовий стан у складі інших довгострокових і поточних зобов'язань із розкриттям детальної інформації у примітках до фінансової звітності. Процентні витрати за зобов'язанням з оренди відображаються у складі фінансових витрат. Якщо орендні платежі передбачені у іноземній валюті (не має значення, чи будуть платежі у валюті або в еквіваленті в гривнях, але за курсом, що кожного разу в обов'язковому порядку застосовується для здійснення оплати оренди, таке зобов'язання вважається зобов'язанням в іноземній валюті, та його залишок підлягає перерахунку в гривні на кінець кожного місяця.

Якщо на підставі додаткової угоди до договору оренди змінюється строк оренди або орендна плата, Товариство здійснює переоцінку орендного зобов'язання шляхом визначення дисконтованої вартості переглянутих грошових потоків. Якщо змінюється строк оренди та сума орендної плати, то ставка дисконтування переглядається на дату переоцінки. Якщо перегляд пов'язаний з переоцінкою змінної частини орендних платежів, що визначається на підставі індексу або ставки, дисконтування здійснюється під первісну ставку.

Якщо відбувається зміна обсягу оренди (розширення чи зменшення), така зміна обсягу є модифікацією.

Товариство обліковує модифікацію оренди як окрему оренду, якщо виконуються обидві такі умови: а) модифікація розширює сферу дії оренди, додаючи право на використання одного або більшої кількості базових активів; та б) компенсація за оренду зростає на суму, зіставну з окремо взятою ціною розширення сфери дії оренди, та відповідними коригуваннями такої окремо взятої ціни з метою відображення обставин конкретного договору.

Якщо модифікація не вважається окремою орендою, то Товариство розраховує переглянуту суму зобов'язання з орендних платежів, що залишилися не сплаченими, та переглядає ставку дисконтування, виходячи зі строку оренди, що залишився.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інакше)

В тому числі до договорів оренди Товариство відносить договір з розробником програмного забезпечення, яке використовується для проведення торгів електричною енергією, оскільки такий договір має ознаки договору оренди згідно з МСФЗ 16 «Оренда». А саме, Товариство отримує економічні вигоди від використання даного активу, оскільки завдяки цьому програмному забезпеченню можливо проведення торгів електричною енергією та отримання доходу за надання послуг Товариства. Це програмне забезпечення є суттєво модифіковано під вимоги Товариства та не може бути використано жодною іншою компанією, отже Товариство контролює та керує правом використання даного активу. На дату переходу на МСФЗ Товариство розраховує вартість активу з права користування та зобов'язання по несплачених орендних платежах та відображає необхідні коригування при переході на МСФЗ.

Облік наданої оренди

Якщо Товариство є орендодавцем, при класифікації оренди в якості фінансової або операційної використовуються вимоги МСФЗ 16 «Оренда». Таку класифікацію Товариство здійснює на дату початку оренди. Повторна оцінка здійснюється лише у разі модифікації оренди.

Оренда класифікується як фінансова оренда, якщо вона передає в основному всі ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на базовий актив. Оренда класифікується як операційна оренда, якщо вона не передає в основному всі ризики та вигоди щодо права власності на базовий актив.

Чи є оренда фінансовою, чи операційною орендою, залежить від сутності операції, а не від форми договору. Далі наведено приклади ситуацій, які, кожний окремо або у комбінації, як правило, ведуть до класифікації оренди як фінансової оренди:

- а) оренда передає орендареві право власності на базовий актив, наприкінці строку оренди;
- б) орендар має можливість придбати базовий актив за ціною, що, як очікується, буде достатньо нижчою за справедливую вартість на дату, коли можливість може бути реалізовано, щоб існувала обґрунтована впевненість на дату початку дії оренди в тому, що можливість буде реалізовано.
- в) строк оренди становить більшу частину строку економічної експлуатації базового активу навіть якщо право власності не передається;
- г) на дату початку дії оренди теперішня вартість орендних платежів дорівнює принаймні в основному всій справедливій вартості базового активу та
- г) базовий актив має такий спеціалізований характер, що тільки орендар може використовувати його, не здійснюючи значних модифікацій.

Ці ознаки не завжди є вирішальними. Якщо, виходячи з інших ознак, ясно, що оренда не передає в основному всіх ризиків та вигід щодо права власності на базовий актив то оренду класифікують як операційну оренду.

На дату початку строку оренди, якщо її класифіковано як фінансову оренду, Товариство визнає активи, надані у фінансову оренду, у своєму Звіті про фінансовий стан та подає їх як дебіторську заборгованість. Товариство визнає фінансовий дохід на прямолінійній основі протягом строку оренди, або за іншим методом, якщо це передбачено умовами договору (наприклад, дати нарахування та погашення орендної плати). Ставка доходності визначається як ставка відсотка, завдяки якій теперішня вартість (а) орендних платежів та (б) негарантованої ліквідаційної вартості дорівнює сумі (і) справедливої вартості базового активу та (ii) будь-яких первісних прямих витрат орендодавця.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Товариство визнає орендні платежі від операційної оренди як дохід на прямолінійній основі. Товариство визнає витрати, включаючи амортизацію, понесені при отриманні доходу від оренди, як витрати звітного періоду, пов'язані з доходом від операційної оренди.

Товариство додає первісні прямі витрати, понесені при веденні переговорів та укладанні угоди про операційну оренду, до балансової вартості орендованого активу та визнає їх як витрати протягом строку оренди на прямолінійній основі.

Зміни в обліковій політиці

Згідно з частиною 5 статті 8 Закону України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» Міністерство енергетики України розглянуто облікову політику за міжнародними стандартами фінансової звітності АТ «Оператор ринку», яка викладена у редакції наказу товариства від 29 грудня 2021 №11 «Про облікову політику АТ «Оператор ринку», та погоджено її листом від 05.01.2022 №26/1.3-23.2-177.

Відповідно до структури управління АТ «Оператор ринку», що погоджена Міністром енергетики України від 03.02.2022 №26/1.3-22.2-1857, наказом товариства від 16.02.2022 №50 «Про внесення змін до облікової політики АТ «Оператор ринку» приведено у відповідність до затвердженої структури товариства додаток 2 «Структура витрат» цієї облікової політики шляхом викладення її у новій редакції.

Відповідно до наказу АТ «Оператор ринку» від 18.05.2022 №134 «Про внесення змін до облікової політики АТ «Оператор ринку» пункт 8.3 розділу 8 «Інші операційні доходи, фінансові доходи та інші доходи» доповнено новим абзацом «доходи від надання інформаційно-консультативних послуг» зважаючи на затвердження калькуляцій вартості надання інформаційно-консультативних послуг АТ «Оператор ринку».

Події після звітної дати

Події, що відбулися після звітної дати і до дати затвердження фінансових звітів до випуску та які надають додаткову інформацію щодо фінансової звітності Товариства, відображаються у фінансовій звітності. Події, що відбулися після звітної дати і які не впливають на фінансову звітність Товариства на цю дату, розкриваються у примітках до фінансової звітності, якщо такі події суттєві.

4. Нові та переглянуті стандарти та інтерпретації

В цілому, облікова політика відповідає тій, що застосовувалась у попередньому звітному році. Деякі нові стандарти та інтерпретації стали обов'язковими для застосування з 1 січня 2022 року або після цієї дати. Нижче наведена інформація щодо нових та переглянутих стандартів та інтерпретацій, які Товариство вперше застосувала з 1 січня 2022 року.

Поправки до МСБО 16 - «Основні засоби» - надходження до початку використання за призначенням

Поправки до МСБО 16 забороняють підприємствам віднімати від первісної вартості об'єкта основних засобів будь-які надходження від продажу продукції, виготовленої в процесі доставки цього об'єкта до місця розташування та приведення його у стан, який потрібен для його експлуатації в спосіб, визначений керівництвом. Замість цього компанії визнають надходження від продажу такої продукції, а також собівартість її виробництва, в прибутку чи збитку. Дані поправки не вплинули на фінансову звітність Товариства.

Поправки до МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» - «Обтяжливі договори - витрати на виконання договору»

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Поправки до МСБО 37 пояснюють, які витрати організація повинна враховувати при оцінці того, чи є договір обтяжливим або збитковим. Згідно з поправками, повинні враховуватися витрати, безпосередньо пов'язані з договором на надання товарів або послуг, які включають як додаткові витрати на виконання цього договору, так і розподілені витрати, безпосередньо пов'язані з виконанням договору. Загальні і адміністративні витрати, не пов'язані безпосередньо з договором, виключаються, окрім випадків, коли вони явно підлягають відшкодуванню контрагентом за договором. Дані поправки не вплинули на фінансову звітність Компанії.

Застосування інших МСФЗ

Нижче перелічені поправки до МСФЗ, застосування яких не вплинуло на фінансову звітність Компанії:

- Поправки до МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу» - «Посилання на Концептуальні основи»;
- Щорічні удосконалення МСФЗ (цикл 2018 - 2020 років)

Поправки до МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» - дочірня організація, вперше застосовує Міжнародні стандарти фінансової звітності;

Поправка до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» - комісійна винагорода під час проведення «тесту 10%» в разі припинення визнання фінансових зобов'язань;

Поправка до МСБО 41 «Сільське господарство» - оподаткування при оцінці справедливої вартості.

Поправки до МСБО 1 «Подання фінансової звітності» - Класифікація зобов'язань як поточні та непоточні

Зміни встановлюють, що право суб'єкта господарювання відстрочити погашення зобов'язання протягом щонайменше дванадцяти місяців після звітного періоду повинно мати суть та повинно існувати на кінець звітного періоду. На класифікацію зобов'язання не впливає ймовірність того, що суб'єкт господарювання реалізує своє право відстрочити погашення зобов'язання щонайменше на дванадцять місяців після звітного періоду.

Поправки набувають чинності для періодів, що починаються з 1 січня 2024 року або пізніше. Поправки застосовуються ретроспективно, дозволяється дострокове застосування. Поправки можуть мати вплив на класифікацію зобов'язань у звіті про фінансовий стан Компанії.

Поправки до МСБО 1 «Подання фінансової звітності» - Непоточні зобов'язання з ковенантами

Після оприлюднення змін до МСБО 1 щодо класифікації зобов'язань як поточних та непоточних, Рада з МСФЗ у жовтні 2022 року внесла додаткові зміни до МСБО 1. За цими поправками, лише ковенанти, яких суб'єкт господарювання повинен дотримуватися на дату звітування або до неї, впливають на класифікацію зобов'язання як поточного або непоточного. Крім того, суб'єкт господарювання повинен розкривати інформацію в примітках, яка дозволяє користувачам фінансової звітності зрозуміти ризик того, що непоточні зобов'язання з ковенантами можуть підлягати погашенню протягом дванадцяти місяців.

Поправки набирають чинності для звітних періодів, які починаються з 1 січня 2024 року або після цієї дати. Поправки застосовуються ретроспективно, допускається дострокове застосування. Поправки можуть мати вплив на класифікацію зобов'язань у звіті про фінансовий стан Компанії.

МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» (лютий 2021)

У лютому 2021 року Рада з МСФЗ опублікувала поправки до МСФЗ (IAS) 8, в яких вводить визначення "облікових оцінок". До появи цих поправок, МСФЗ (IAS) 8 включав визначення облікової політики та визначення зміни у бухгалтерських оцінках. Поєднання визначення одного поняття (облікова політика) з іншим визначенням змін (зміна у бухгалтерських оцінках) приховує різницю між обома поняттями. Щоб зробити цю відмінність більш ясною, Рада з МСФЗ вирішила замінити визначення зміни у бухгалтерських оцінках визначенням бухгалтерських оцінок.

Поправки замінюють визначення змін у бухгалтерських оцінках визначенням бухгалтерських оцінок. Згідно з новим визначенням, бухгалтерські оцінки - це «грошові суми у фінансовій звітності, оцінка яких пов'язана з невизначеністю» (monetary amounts in financial statements that are subject to measurement uncertainty).

Компанія здійснює бухгалтерську оцінку задля досягнення мети, поставленої в обліковій політиці. Виконання бухгалтерських оцінок включає використання суджень чи припущень з урахуванням останньої доступної надійної інформації.

Ефекти зміни вихідних даних або методу оцінки, використаних для виконання бухгалтерської оцінки, є змінами в бухгалтерських оцінках, якщо вони не є результатом виправлення помилок попереднього періоду.

Поправки набувають чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2023 року або після цієї дати, і застосовуються до змін в обліковій політиці та змін в облікових оцінках, які відбуваються на початку цього періоду або після нього.

Ефективна дата: 01 січня 2023 року

Дострокове застосування дозволено.

Вплив на фінансову звітність товариства не очікується.

МСБО 12 «Податки на прибуток»

У травні 2021 року Рада з МСФЗ опублікувала поправки до МСФЗ (IAS) 12, які звужують сферу застосування винятку щодо первісного визнання винятку щодо первісного визнання відповідно до МСБО 12, так що він більше не застосовується до операцій, які призводять до однакових тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню та вирахуванню.

Операція, яка не є об'єднанням бізнесів, може призвести до початкового визнання активу та зобов'язання та на момент її здійснення не впливати ні на бухгалтерський прибуток, ні на оподатковуваний прибуток. Наприклад, на дату початку оренди орендар, як правило, визнає зобов'язання з оренди та включає ту саму суму у початкову вартість активу у формі права користування. Залежно від застосовного податкового законодавства при первісному визнанні активу та зобов'язання щодо такої операції можуть виникнути рівновеликі оподатковувані та тимчасові різниці, що віднімаються. Звільнення, передбачене пунктами 15 і 24, не застосовується до таких тимчасових різниць, і тому організація визнає відкладене податкове зобов'язання та актив, що виникло.

Компанія, що застосовує поправку вперше, має на дату початку самого раннього з представлених порівняльних періодів:

(а) визнати відстрочений податковий актив – тією мірою, в якій є ймовірним наявність у майбутньому оподаткованого прибутку, проти якого можна зарахувати цю від'ємну тимчасову різницю,

відкладене податкове зобов'язання щодо всіх тимчасових різниць, що віднімаються та оподатковуються, пов'язаних:

(і) з активами у формі права користування та зобов'язаннями з оренди; і

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

(ii) з визнаними зобов'язаннями щодо виведення об'єктів з експлуатації, відновлення навколишнього середовища та аналогічними зобов'язаннями та із сумами цих зобов'язань, включених до первісної вартості відповідного активу;

(b) визнати сумарний ефект первинного застосування цих поправок як коригування вступного сальдо нерозподіленого прибутку (або іншого компонента власного капіталу, залежно від ситуації) на зазначену дату.

Поправки повинні застосовуватися до операцій, які відбуваються на дату або після початку найбільш раннього з представлених порівняльних періодів. Крім того, на початок найбільш раннього з представлених порівняльних періодів відстрочений податковий актив (за умови наявності достатнього оподатковуваного прибутку) і відстрочене податкове зобов'язання також повинні бути визнані для всіх тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню та оподаткуванню, пов'язаних з орендою та зобов'язаннями з виведення активів з експлуатації.

Ефективна дата: 01 січня 2023 року

Дострокове застосування дозволено.

Вплив на фінансову звітність товариства не очікується.

МСФЗ 17 «Страхові контракти»

У травні 2017 року Рада з МСФЗ випустила МСФЗ (IFRS) 17 "Страхові контракти" (МСФЗ (IFRS) 17), новий всеосяжний стандарт бухгалтерського обліку для договорів страхування, що охоплює визнання та оцінку, подання та розкриття інформації. Після набуття чинності МСФЗ (IFRS) 17 замінить МСФЗ (IFRS) 4 "Страхові контракти" (МСФЗ (IFRS) 4), випущений у 2005 році. МСФЗ (IFRS) 17 застосовується до всіх видів договорів страхування (тобто страхування життя, страхування, відмінне від страхування життя, пряме страхування та перестрахування), незалежно від типу організації, яка їх випускає, а також до певних видів договорів страхування. випускають їх, а також до певних гарантій та фінансових інструментів з ознаками дискреційної участі. Ключові зміни стандарту:

- Виключення деяких видів договорів зі сфери застосування МСФЗ 17
- Спрощене подання активів і зобов'язань, пов'язаних з договорами страхування в звіті про фінансовий стан
- Вплив облікових оцінок, зроблених в попередніх проміжних фінансових звітностях
- Визнання і розподіл аквізиційних грошових потоків
- Зміна у визнанні відшкодування за договорами перестрахування в звіті про прибутки і збитки
- Розподіл маржі за передбачені договором страхування інвестиційні послуги (CSM)
- Можливість зниження фінансового ризику для договорів вхідного перестрахування і непохідних фінансових інструментів
- Перенесення дати вступу в силу МСФЗ 17, а також продовження періоду звільнення від застосування МСФЗ (IFRS) 9 для страхових компаній до 1 січня 2023 року
- Спрощений облік зобов'язань по врегулюванню збитків за договорами, які виникли до дати переходу на МСФЗ 17
- Послаблення в застосуванні технік для зниження фінансового ризику.

Можливість визначення інвестиційного договору з умовами дискреційного участі в момент переходу на новий стандарт, ніж в момент виникнення договору.

Ефективна дата: 01 січня 2023 року

Дострокове застосування дозволено.

Вплив на фінансову звітність товариства не очікується.

МСФЗ 16 «Оренда»

У вересні 2022 року Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB) випустила документ «Зобов'язання щодо оренди при продажу та зворотній оренді», який вносить зміни до МСФЗ 16 «Оренда» додаванням параграфу 102А.

Якщо операція продажу з зворотною орендою кваліфікується як операція продажу згідно з МСФЗ (IFRS) 15 "Виручка за договорами з клієнтами", продавець-орендар повинен згодом оцінити своє зобов'язання з оренди за операцією продажу з зворотною орендою таким чином, щоб не визнавати прибуток або збиток, пов'язаний з правом користування, яке він зберігає.

Правки встановлюють наступне:

- Зобов'язання з оренди, первісно визнане продавцем-орендарем за операцією продажу з подальшою орендою, включає змінні орендні платежі, які не залежать від індексу або ставки, якщо їх можна обґрунтовано оцінити. Різниця між фактично здійсненими змінними орендними платежами та оціненими змінними орендними платежами, визнаними як частина первісного орендного зобов'язання, визнається у прибутку чи збитку в періоді, в якому вони були понесені.
- Якщо оренда не є частиною операції продажу з подальшою орендою, зобов'язання з оренди не включають такі змінні платежі, які натомість відносяться на витрати у складі прибутку чи збитку в тому періоді, в якому відбувається подія або умова, що спричиняє такі платежі.

Продавець-орендар застосовує ці зміни для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2024 р. або пізніше 1 січня 2024 року. Допускається дострокове застосування. Якщо продавець-орендар застосовує ці поправки для більш раннього періоду, він повинен розкрити цей факт. Продавець-орендар застосовує зобов'язання з оренди при продажу та зворотній оренді (див. параграф В1Г) ретроспективно відповідно до МСБО 8 до операцій з продажу та зворотної оренди операцій, укладених після дати першого застосування.

Ефективна дата: 01 січня 2024 року

Дострокове застосування дозволено.

Вплив на фінансову звітність товариства не очікується.

МСБО 1 «Подання фінансової звітності», Практичні рекомендації (IFRS PS) 2 «Формування суджень про суттєвість»

У жовтні 2022 року Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО) випустила стандарт "Довгострокові зобов'язання з певними умовами", який вніс зміни до МСБО 1 "Подання фінансової звітності". Поправки вдосконалили інформацію, яку надає компанія, коли її право відкласти погашення зобов'язання принаймні на дванадцять місяців залежить від дотримання ковенантів. Поправки також стали відповіддю на занепокоєння зацікавлених сторін щодо класифікації такого зобов'язання як поточного або довгострокового.

Відповідно до поправок на класифікацію зобов'язання як поточного або довгострокового впливають лише ті ковенанти, які компанія повинна виконати на звітну дату або до неї.

Ковенанти, яких компанія повинна дотримуватися після звітної дати (тобто майбутні ковенанти), не впливають на класифікацію зобов'язання на цю дату. Однак, якщо довгострокові зобов'язання підлягають виконанню в майбутньому, компанії тепер повинні будуть розкривати інформацію, яка допоможе користувачам зрозуміти ризик того, що ці зобов'язання можуть бути погашені протягом 12 місяців після звітної дати.

Поправки також роз'яснюють, як компанія класифікує зобов'язання, яке може бути погашене власними акціями, наприклад, конвертований борг.

Якщо зобов'язання включає опціон контрагента на конвертацію, який передбачає передачу власних дольових інструментів компанії, опціон на конвертацію визнається або як капітал, або як зобов'язання, окремо від основного зобов'язання згідно з МСФЗ (IAS) 32 "Фінансові інструменти": Подання". Рада з МСФЗ роз'яснила, що коли компанія класифікує основне зобов'язання як поточне

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

або довгострокове, вона може ігнорувати лише ті опціони на конвертацію, які визнаються як власний капітал.

Ефективна дата: 01 січня 2024 року

Дострокове застосування дозволено.

Вплив на фінансову звітність товариства не очікується.

МСФЗ (IFRS) 10 "Консолідована фінансова звітність" та МСБО (IAS) 28 "Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства" «Продаж або внесок активів у угодах між інвестором та його асоційованою організацією чи спільним підприємством»

Поправки до МСФЗ (IFRS) 10 та МСБО (IAS) 28 застосовуються до випадків продажу або внеску активів між інвестором та його асоційованою організацією чи спільним підприємством. Зокрема, поправки роз'яснюють, що прибутки або збитки від втрати контролю над дочірньою організацією, яка не є бізнесом, в угоді з асоційованою організацією або спільним підприємством, які враховуються методом участі в капіталі, визнаються у складі прибутків або збитків материнської компанії лише у частці інших непов'язаних інвесторів у цій асоційованій організації чи спільному підприємстві. Аналогічно, прибутки чи збитки від переоцінки до справедливої вартості решти частки в колишній дочірній організації (яка класифікується як інвестиція в асоційовану організацію або спільне підприємство і враховується методом участі в капіталі) визнаються колишньою материнською компанією тільки в частці незв'язаних інвесторів у нову асоційовану організацію або спільне підприємство.

Дата набуття чинності має бути визначена Радою МСФЗ.

Дострокове застосування дозволено.

Вплив на фінансову звітність товариства не очікується.

5. виправлення помилок і зміни у фінансовій звітності

Внаслідок виявлення помилки щодо відображення акту приймання-передачі наданих послуг з АТ «Сфера» щодо надання послуг з провадження, підтримки (обслуговування) та надання права на користування програмним забезпеченням для функціонування ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку у 2020 звітному році, для виправлення цієї помилки минулих періодів скориговано сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року на відповідну суму, а саме:

Пасив	Код рядка	На кінець звітного періоду до проведення коригування	Виправлення помилки	На кінець звітного періоду після проведення коригування
I. Власний капітал				
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 916	(1 226)	2 690
Усього за розділом I	1495	107 837	(1 226)	106 611
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Усього за розділом II	1595	1 162	-	1 162
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	6 990	1 226	8 216
Усього за розділом III	1695	553 620	1 226	554 846
Баланс	1900	662 619	-	662 619

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

6. Нематеріальні активи

У складі нематеріальних активів відбулися наступні зміни:

	Авторське право та суміжні з ним права	Право на користування програмним забезпеченням для функціонування РДН/ВДР	Незавершені капітальні інвестиції	Всього
Первісна вартість				
на 01 січня 2021 року	21 727	42 625	-	64 352
Придбання	5 080	-	1 154	6 234
Модернізація	-	1 786	-	1 786
Безоплатно отримані	870	-	-	870
Переоцінка в зв'язку з корпоратизацією	(9 260)	(15 751)	-	(25 011)
на 31 грудня 2021 року	18 417	28 660	1 154	48 231
Придбання	507	20 811	15 635	36 953
Модернізація	1 680	-	-	1 680
Припинення визнання активу (закінчення договору з СФЕРА)	-	(28 661)	-	(28 661)
на 31 грудня 2022 року	20 604	20 810	16 789	58 203
Накопичена амортизація				
на 01 січня 2021 року	(4 998)	(16 844)	-	(21 842)
Нараховано амортизації за рік	(5 181)	(20 388)	-	(25 569)
Переоцінка в зв'язку з корпоратизацією	5 681	19 708	-	25 389
на 31 грудня 2021 року	(4 498)	(17 524)	-	(22 022)
Нараховано амортизації за рік	(3 709)	(6 340)	-	(10 049)
Припинення визнання активу	-	28 662	-	28 662
на 31 грудня 2022 року	(8 207)	(5 202)	-	(13 409)
Балансова вартість				
на 01 січня 2021 року	16 729	25 781	-	42 510
на 31 грудня 2021 року	13 919	11 136	1 154	26 209
на 31 грудня 2022 року	12 397	15 608	16 789	44 794

Первісна вартість нематеріальних активів на початок 2022 року становить – 47 077 тис. грн., знос – 22 022 тис. грн. У 2022 році було введено в експлуатацію нематеріальних активів на загальну суму 22 999* тис. грн., виведено, у зв'язку з закінченням терміну договору з АТ «Сфера» програмний комплекс «Право на користування програмним забезпеченням для функціонування РДН/ВДР» на загальну суму 28 660 тис. грн. Нарахована амортизація нематеріальних активів за звітний період – 20 049 тис. грн., зменшено амортизацію за рахунок списання програмного комплексу на загальну суму 28 660 тис. грн., також накоплена сума амортизації у сумі 1 тис. грн. на «Модернізація програмного комплексу "Система торгівлі електричною енергією» залишок нематеріальних активів станом на кінець дня 31.12.2022 становить – 41 415 тис. грн., знос – 13 410 тис. грн. Залишкова вартість станом на кінець дня 31.12.2022 – 28 005 тис. грн. Також у складі нематеріальних активів обліковуються незавершені капітальні інвестиції на суму 16 789 тис. грн.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

*02 червня 2022 року АТ «Оператор ринку» підписано договір №12/503-Зв-ВС з АТ «Сфера» щодо отримання послуг з підтримки (обслуговування) та надання права на користування програмним забезпеченням для функціонування РДН/ВДР (програмний комплекс «XMtrade/PXS» з 01.07.2022 по 30.06.2024. Вартість послуг за цим договором складається з фіксованих місячних платежів у розмірі 29 600,00 євро. Товариством розраховано у валюті договору вартість активу з права користування та зобов'язання по несплачених орендних платежах та відображено в обліку у сумі 676 тис євро (20 811 тис. грн. на час визнання відповідно). Процентні (фінансові) витрати за орендними зобов'язаннями складають 34 тис. євро та нараховуються протягом часу використання активу.

Строки корисного використання нематеріальних активів становлять 12-77 місяців.

7. Основні засоби

У складі основних засобів відбулись наступні зміни:

	Будинки та споруди	Машини та обладнання	Транспортні засоби	Інструменти, прилади та інвентар	Інші основні засоби	Малоцінні необоротні матеріальні активи	Актив з права оренди майна	Незавершені капітальні інвестиції	Всього:
Первісна вартість									
на 01 січня 2021 року	27 472	42 912	1 881	846	21	1 201	-	-	74 333
Придбання	-	5 783	-	-	-	53	-	7	5 843
Безоплатно отримані	-	129	-	-	-	-	-	-	129
Модернізація	79	395	-	-	-	-	-	-	474
Переоцінка в зв'язку з корпоратизацією	(4 399)	(16 767)	(310)	(516)	(1)	-	-	-	(21 993)
на 31 грудня 2021 року	23 152	32 452	1 571	330	20	1 254	-	7	58 786
Придбання	-	629	-	60	-	282	-	32	1 003
Безоплатно отримані	-	-	-	-	-	-	-	555	555
Модернізація	-	-	2	40	-	-	-	-	42
Визнання активу з права оренди офісного приміщення	-	-	-	-	-	-	3 442	-	3 442
на 31 грудня 2022 року	23 152	33 081	1 573	430	20	1 536	3 442	594	63 828
Накопичена амортизація									
на 01 січня 2021 року	(3 742)	(15 966)	(329)	(594)	0	(1 201)	-	-	(21 832)
Нараховано амортизації за рік	(1 371)	(9 823)	(59)	(146)	(2)	(53)	-	-	(11 454)
Переоцінка в зв'язку з корпоратизацією	3 986	17 516	338	612	-	-	-	-	22 452
на 31 грудня 2021 року	(1 127)	(8 273)	(50)	(128)	(2)	(1 254)	-	-	(10 834)
Нараховано амортизації за рік	(1 356)	(10 036)	(91)	(103)	(1)	(282)	(265)	-	(12 134)
на 31 грудня 2022 року	(2 483)	(18 309)	(141)	(231)	(3)	(1 536)	(265)	-	(22 968)
Балансова вартість									
на 01 січня 2021 року	23 730	26 946	1 552	252	21	-	-	-	52 501
на 31 грудня 2021 року	22 025	24 179	1 521	202	18	-	-	7	47 952
на 31 грудня 2022 року	20 669	14 772	1 432	199	17	-	3 177	594	40 860

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Залишок основних засобів на початок 2022 року становить – 58 779 тис. грн., знос – 10 834 тис. грн. За 2022 року було введено в експлуатацію основних засобів на загальну суму 971 тис. грн та модернізовано на суму 42 тис. грн. Станом на 31.12.2022 року визнано актив з права користування на суму 3 442 тис грн. Нарахована амортизація основних засобів за звітний період – 12 134 тис. грн. Залишок основних засобів станом на кінець дня 31.12.2022 становить 63 234 тис. грн., знос – 22 968 тис. грн. Залишкова вартість станом на кінець дня 31.12.2022 – 40 266 тис. грн.

Також у складі основних засобів обліковуються незавершені капітальні інвестиції на суму 594 тис. грн.

Загальна вартість транспортних засобів на кінець звітного періоду становить 1 432 тис. грн.

На обліку в товаристві перебувають основні засоби, які повністю амортизувалися та таким ОЗ подовжено строку експлуатації відповідно до вимог параграфу 51 МСБО 16 «Основні засоби». Станом на 31 грудня 2022 р. основні засоби балансовою вартістю 7 032 тис. грн (на 31 грудня 2021р.: 1 419 тис. грн) були повністю амортизовані.

АТ «Оператор ринку» у звітному періоді розпочало орендувати для адміністративно-виробничої діяльності частину нежитлового приміщення загальною площею 863 м.кв. за адресою м. Київ, вул. Кудряшова 14-б відповідно до договору оренди з ТОВ «МАРТІН ЛОФТ» від 01.12.2022 №К-01/22. Строк оренди за договором становить 13 місяців з дати підписання договору та акту передачі приміщення в оренду. Сума за договором становить 3 770 тис. грн., з них дисконтована сума (теперішня вартість) складає 3 442 тис. грн. та 328 тис. грн. процентні (фінансові) витрати за орендними зобов'язаннями. Станом на 31.12.2022 залишок зобов'язання з орендної плати складає 3 198 тис. грн. та підлягають донарахуванню процентні (фінансові) витрати за орендними зобов'язаннями за цим договором у сумі 282 тис. грн. Залишкова вартість активу з права оренди за цим договором станом на кінець дня 31.12.2022 складає 3 177 тис. грн..

Станом на 31 грудня 2022 Товариством сплачено авансів на придбання у майбутньому основних засобів на загальну суму 14 217 тис. грн. (примітка 9, дебіторська заборгованість)

На 31 грудня 2022 року основні засоби не були надані в якості забезпечення за кредитами та позиками.

8. Запаси

Сума запасів складає:

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Запасні частини	39	41
Паливо	83	53
Інші матеріали	600	538
	722	632

На дату балансу 31 грудня 2022 року Товариство не мало залишків запасів, що втратили свої первісні якості або стосовно яких змінилась кон'юнктура ринку і, відповідно, вартість яких потребує коригування.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

9. Дебіторська заборгованість

Поточна дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги - це заборгованість покупців за куповану електричну енергію на РДН/ВДР та за послуги АТ «Оператор ринку»:

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Дебіторська заборгованість	607 502	28 418
Резерв кредитних збитків	-	(295)
	607 502	28 123

Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами складається з:

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Розрахунки за виданими авансами за електроенергію	-	476 744
Розрахунки за виданими авансами на придбання ОЗ	14 217	
Розрахунки за виданими авансами по господарській діяльності	299	1
	14 516	476 745

Інша поточна дебіторська заборгованість складається з:	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Розрахунки за претензіями	8 435	8 470
Резерв кредитних збитків (1)	(7 563)	(7 563)
Розрахунки з іншими дебіторами (відсотки за залишками коштів на поточних рахунках підприємства, які знаходяться в установах банків)	1 373	66
Розрахунки з державними цільовими фондами	89	55
Резерв кредитних збитків	(276)	-
Розрахунки з іншими кредиторами (в національній валюті)	437	-
	2 495	1 028

Далі показані зміни у сумі резерву під очікувані кредитні збитки по іншій поточній дебіторській заборгованості:

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Резерв під кредитні збитки за основною діяльністю на початок періоду	295	301
припинене визнання активу (використання резерву)	(19)	(36)
нарахування резерву	-	30
Резерв під кредитні збитки за основною діяльністю на кінець періоду	276	295

(1)Рішенням господарського суду Черкаської області від 12.10.2021 року у справі №925/945/21 було задоволено позов АТ «Оператор ринку» та стягнуто на користь АТ «Оператор ринку» 7 563 тис. грн.

У зв'язку з порушенням взятих на себе за договором від 30.07.2019 №273/01РДН зобов'язань, Правил РДН/ВДР та вимог Податкового кодексу України ТОВ «ГАЗ-ОІЛ ГРУПП» (ТОВ «СУГОВАТ») не сформував, не направив до податкового органу для реєстрації та не зареєстрував податкові накладні в Єдиному реєстрі податкових накладних, а саме:

- За жовтень 2020 року на суму 34 761 тис грн в тому числі ПДВ 5 794 тис. грн
- За листопад 2020 року на суму 10 616 тис грн. в тому числі ПДВ 1 769 тис грн

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Таке порушення, допущене ТОВ «ГАЗ-ОІЛ ГРУПП» (ТОВ «СУГОВАТ»), позбавило АТ «Оператор ринку» права включити суми ПДВ до складу податкового кредиту та, відповідно, скористатись правом на зменшення податкового зобов'язання на суму 7 563 тис грн.

Вищезазначене рішення суду набрало законної сили 3 листопада 2021 року.

У грудні 2021 року в бухгалтерському обліку АТ «Оператор ринку» було здійснено відображення рішення по рахунку 3743 «Інші відшкодування за рішенням суду» з кореспонденцією з рахунком 715 «Штрафи, пені, неустойки» у сумі 7 563 тис. грн та здійснено нарахування резерву кредитних збитків з коефіцієнтом 100% у зв'язку із відкриттям провадження у справі про банкрутство ТОВ «ГАЗ-ОІЛ ГРУПП» (ТОВ «СУГОВАТ») 925/1229/21.

10. Грошові кошти та їх еквіваленти

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
ПАТ "ОЩАДБАНК"	3 242	1 191
ПАТ "УКРГАЗБАНК"	76 521	11 409
ПАТ "УКРЕКСІМБАНК"	9	60
Державне казначейство України (електронний рахунок у СЕА ПДВ)	3 730	-
	83 502	12 660

Вищезазначені банки згідно з міжнародним рейтинговим агентством Fitch станом на 31 грудня 2022 мають кредитний ризик «В».

Рух коштів у результаті господарської діяльності Товариства:

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Надходження від операційної діяльності	354 914	341 048
інші надходження у т.ч.:	68 748 217	99 006 939
за електроенергію*:	68 741 717	99 006 939
довгострокові активи	6 500	-
	69 103 131	99 347 987

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Витрати від операційної діяльності	(222 146)	(280 090)
інші витрачання у т.ч.:	(68 749 142)	(99 018 328)
за електроенергію*:	(68 741 717)	(99 006 939)
розрахунки зі страхування	(1 571)	(1 689)
послуги банків	(2 082)	(3 484)
оренда та комунальні послуги	(2 599)	(629)
виплати по колективному договору	-	(1 999)
довгострокові активи	-	(1 500)
інші	(1 173)	(2 088)
	68 971 288	99 298 418

*відповідно до МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» та облікової політики за міжнародними стандартами фінансової звітності АТ «Оператор ринку», Товариство виступає агентом та визнає у складі доходів лише агентську винагороду у розмірі змінного та фіксованого платежів від учасників ринку.

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Витрати від інвестиційної діяльності	(33 029)	(14 514)
	(33 029)	(14 514)

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Рух коштів у результаті фінансової діяльності	(27 972)	(44 375)
	(27 972)	(44 375)

Станом на 31 грудня 2022 року обмеження щодо використання коштів на банківських рахунках відсутні.

11. Інші оборотні активи

Відповідно до облікової політики Товариства дебіторська та кредиторська заборгованість за реалізовану електроенергію на РДН та ВДР відображається у звітності розгорнуто. Дебіторська та кредиторська заборгованість за електричну енергію, за послуги Товариства відображається у звітності з урахуванням податку на додану вартість, оскільки розрахунки з контрагентами фактично передбачають оплату і податку на додану вартість. Для уникнення подвійного включення показників залишків ПДВ у звітності, залишки за технічними рахунками обліку податкових зобов'язань та податкового кредиту (рахунки 644 та 643) згортаються один з одним та відображається залишок на нетто-основі.

Інші оборотні активи станом на 31 грудня 2022 у сумі 25 262 тисяч гривень (на 31 грудня 2021 – 61 366 тисяч гривень) складаються з сум податкового кредиту по незареєстрованим податковим накладним за електричну енергію.

12. Зміни у власному капіталі

Товариство отримало чистий прибуток за результатами фінансово-господарської діяльності за 2022 рік у сумі 58 732 тисяч гривень, нараховано дивіденди в сумі 17 621 тисяч гривень та відрахування до резервного капіталу в сумі 2 937 тисяч гривень.

Базою для нарахування дивідендів та відрахувань до резервного капіталу є чистий фінансовий результат (прибуток) за звітний період.

Інші зміни в капіталі на суму 2 тис. грн. – це математичне заокруглення результатів фінансової діяльності Товариства за загальноствореною правилами.

13. Інші довгострокові зобов'язання

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Довгострокові зобов'язання	6 822	-
Забезпечення виплат працівникам	368	382
	7 190	382

Довгострокові зобов'язання - заборгованість перед АТ «Сфера» за нематеріальний актив з наданим правом користування.

Забезпечення виплат працівникам – це програма виплат по закінченні трудової діяльності, в рамках якої у Товариства виникають зобов'язання з пенсійних виплат в майбутньому.

Поточна вартість довгострокових забезпечень виплат працівникам на 31 грудня 2022 року представлена наступним чином:

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Показник	2022	2021
На початок звітного періоду	382	315
Вартість поточних послуг із врахуванням актуарних прибутків/збитків	-	35
Витрати на відсотки	-	32
Інші доходи	(14)	-
На кінець звітного періоду	368	382

Основні припущення, використані під час визначення суми виплат працівникам, були представлені таким чином:

	2022	2021
Ставка дисконту	17,9%	10,1%
Темпи зростання заробітної плати	11,0%	10,2%

14. Визнані зобов'язання

Інші довгострокові зобов'язання (код рядка 1515) за винятком довгострокового забезпечення виплат працівникам Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями (код рядка 1610) представлені сумами дисконтованої заборгованості перед АТ «Сфера» за нематеріальний актив з наданим правом користування та послуги з оренди приміщення ТОВ «МАРТІН ЛОФТ»

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Довгострокове зобов'язання	6 822	-
Поточна частина зобов'язання	17 516	8 216
	24 338	8 216

Нижче наведено балансову вартість дисконтованих зобов'язань та їх рух протягом періоду:

	2022	2021
Станом на 1 січня	8 216	20 709
Приріст відсотків	770	860
Платежі	(15 017)	(11 716)
Інші зміни	30 369	(1 637)
Станом на 31 грудня	24 338	8 216
в т.ч.:		
Короткострокові зобов'язання	17 516	8 216
Довгострокові зобов'язання	6 822	-

15. Кредиторська заборгованість

Кредиторська заборгованість за основною діяльністю:

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Кредиторська заборгованість за електричну енергію на ВДР	155 564	28 139
Кредиторська заборгованість за електричну енергію на РДН	448 590	-
Кредиторська заборгованість за інші товари та послуги	111	85
	604 265	28 224

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Кредиторська заборгованість за одержаними авансами:

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Кредиторська заборгованість за електричну енергію на РДН	-	476 744
Кредиторська заборгованість за одержаними авансами за послуги	1 326	1 227
	1 326	477 971

16. Дохід від реалізації

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Дохід від оплат послуг	281 961	264 580
Дохід від фіксованого платежу	11 536	16 080
Інші послуги	27	-
	293 524	280 660

Обліковою політикою АТ «Оператор ринку» встановлено, що відповідно до МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами», Товариство виступає агентом та визнає у складі доходів лише агентську винагороду у розмірі змінного та фіксованого платежів від учасників ринку. В бухгалтерському обліку платежі отримані від продажу електричної енергії на РДН та ВДР відображаються у складі іншого доходу, здійснені платежі при купівлі електричної енергії на РДН та ВДР відображаються у складі інших витрат та при складанні Звіту про фінансові результати визначаються згорнуто.

Загальний обсяг операцій купівлі/продажу електричної енергії становить:

	2022	2021
РДН	249 731	229 699
ВДР	32 230	34 881
	281 961	264 580

Ринок «на добу наперед»

Дебіторська заборгованість за електричну енергію на РДН станом на 01.01.2022 складає 476 745 тис. грн - це авансовий платіж сплачений 31.12.2021 на 01 січня 2022 року продавцям електроенергії, та відповідно кредиторська заборгованість за електричну енергію на РДН станом на 01.01.2022 складає 476 745 тис. грн - це авансовий платіж сплачений 31.12.2021 на 01 січня 2022 року покупцями електроенергії.

За 2022 рік куплено/продано електричної енергії на РДН 18 207 тис. МВт на загальну суму 61 129 535 тис. грн, та сплачено коштів 60 204 200 тис. гривень.

Дебіторська заборгованість за електричну енергію на РДН станом на 31.12.2022 складає 448 590 тис. грн - це заборгованість покупців електроенергії за період з 30 по 31 грудня 2022 року, та відповідно кредиторська заборгованість за електричну енергію на РДН станом на 31.12.2022 складає 448 590 тис. грн - це заборгованість перед продавцями електроенергії за 30 по 31 грудня 2022 року.

Внутрішньодобовий ринок

Дебіторська заборгованість за електричну енергію на ВДР станом на 01.01.2022 складає 28 139 тис. грн - це заборгованість покупців електроенергії за 31.12.2021, та відповідно кредиторська заборгованість за електричну енергію на ВДР станом на 01.01.2022 складає

28 139 тис. грн - це заборгованість перед продавцями електроенергії за 31.12.2021.

За 2022 рік куплено/продано електричної енергії на ВДР 2 695 тис. МВт. на загальну суму 8 664 942 тис. грн, та сплачено коштів 8 537 517 тис. гривень.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Дебіторська заборгованість за електричну енергію на ВДР станом на 31.12.2022 складає 155 564 тис. грн - це заборгованість покупців електроенергії за період з 28 по 31 грудня 2022 року, та відповідно кредиторська заборгованість за електричну енергію на ВДР станом на 31.12.2022 складає 155 564 тис. грн - це заборгованість перед продавцями електроенергії за 28 по 31 грудня 2022 року.

17. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)

	2022	2021
Витрати на оплату праці	46 064	35 840
Амортизація	30 385	32 671
Відрахування на соціальні заходи	8 259	6 368
Витрати майбутніх періодів (програмне забезпечення)	5 330	3 606
Внесок на регулювання	171	15 483
Матеріальні витрати	86	281
Інші витрати	2 390	2 304
Всього	92 685	96 553

18. Інші операційні доходи

	2022	2021
Дохід отримання відсотків	5 668	2 017
Дохід від визнаних судом штрафних санкцій	101	8 162
Дохід від операційної курсової різниці	-	1 658
Інші доходи	208	35
Всього	5 977	11 872

19. Адміністративні витрати

	2022	2021
Витрати на оплату праці	103 749	79 029
Відрахування на соціальні заходи	12 604	10 188
Інформаційні, аудиторські та інші послуги	2 314	2 421
Розрахунково-касове обслуговування	1 929	3 352
Амортизація	1 426	4 070
Матеріальні витрати	205	428
Податки та збори	31	38
Інші витрати	2 651	3 386
Всього	124 909	102 912

20. Інші операційні витрати

	2022	2021
Витрати щодо курсових різниць	6 287	-
Створення забезпечення/резерву	2 055	7 592
Витрати ти профспілку	372	316
Виплати по колективному договору	-	2 483
Інші витрати операційної діяльності	528	88
Всього	9 242	10 479

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

21. Фінансові витрати

	2022	2021
Відсоткові витрати по дисконтованій заборгованості по АТ «Сфера» (нематеріальний актив з наданим правом користування)	660	891
Відсоткові витрати за орендними зобов'язаннями з оренди приміщення	110	-
Всього	770	891

22. Витрати (дохід) з податку на прибуток

Прибуток Товариства є базою оподаткування податком на прибуток підприємств. Протягом року, що закінчився 31 грудня 2022, прибуток Товариства оподатковувався податком на прибуток підприємств в Україні за ставкою 18%.

Звірка між податком на прибуток та витратами з податку на прибуток:

	2022	2021
Поточний податок на прибуток	15 349	18 596
Витрати/ (доходи) з відстроченого податку	(1 526)	(2 878)
Витрати/(доходи) з податку на прибуток	13 823	15 718

Компоненти витрат з податку на прибуток для Товариства протягом років, які закінчилися 31 грудня, були представлені таким чином:

	2022	2021
Прибуток/(збиток) до оподаткування	72 555	81 837
Витрати/(доходи) з податку на прибуток за податковою ставкою у розмірі 18% (2021 р.: 18%)	13 060	14 731
Інші різниці	763	987
Витрати/(доходи) з податку на прибуток	13 823	15 718

Нижче представлені основні відстрочені податкові зобов'язання та активи, визнані Товариством, та зміни за рік:

	1 січня 2022 року	Визнано в прибутку чи збитку	31 грудня 2022 року
Податковий ефект тимчасових різниць, які зменшують суму оподаткування	(780)	1 527	747
Основні засоби	(2 194)	1 160	(1 034)
Резерв під знецінення дебіторської заборгованості	1 414	(3)	1 411
Резерв на створення забезпечень для відшкодування майбутніх витрат	-	370	370
Відстрочені податкові активи/(зобов'язання)	(780)	1 527	747
	1 січня 2021 року	Визнано в прибутку чи збитку	31 грудня 2021 року
Податковий ефект тимчасових різниць, які зменшують суму оподаткування	(3 658)	2 878	(780)
Основні засоби	(3 712)	1 518	(2 194)
Резерв під знецінення дебіторської заборгованості	54	1 360	1 414
Відстрочені податкові активи/(зобов'язання)	(3 658)	2 878	(780)

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

23. Розрахунки з бюджетом

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Податок на додану вартість	(4 150)	-
	(4 150)	-

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Частина чистого прибутку	17 620	12 954
Податок на прибуток	10 133	4 545
Податок з доходів фізичних осіб	1 249	1 397
Податок на додану вартість	-	6 849
Інші податки	86	121
	29 088	25 866

24. Поточні забезпечення

Поточні забезпечення становлять 15 563 тисяч гривень станом на 31 грудня 2022 (станом на 31 грудня 2021 – 5 779 тисяч гривень) та представлені наступним чином:

Поточні забезпечення	2022	2021
Резерв під невикористані відпуски	13 508	5 779
Забезпечення за рішенням суду	2 055	-
	15 563	5 779

Забезпечення за рішенням суду розкрито в інформації про судові процеси.

25. Інформація щодо пов'язаних осіб

У відповідності до МСБО 24 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін», пов'язаними вважаються сторони, одна з яких має можливість контролювати або значною мірою впливати на операційні та фінансові рішення іншої сторони. При розгляді питання, чи є сторони пов'язаними сторонами, до уваги береться зміст взаємовідносин сторін, а не лише їх юридична форма. Пов'язані сторони можуть проводити операції, які не проводились би між сторонами, що не є пов'язаними. Умови таких операцій можуть відрізнятися від умов операцій між сторонами, що не є пов'язаними.

Товариство знаходиться під безпосереднім контролем уряду України в особі Міністерства енергетики України і, відповідно, усі контрольовані Державою підприємства вважаються пов'язаними сторонами під спільним контролем.

Пов'язаними сторонами Товариства є:

- акціонери Товариства;
- провідний управлінський персонал та члени їхніх сімей;
- інші пов'язані сторони включають Державу, суб'єкти господарювання, пов'язані з органами державної влади (прямо та опосередковано), а також суб'єкти господарювання, які контролюються, мають спільний контроль або знаходяться під їх суттєвим впливом.

Інформація про істотні обсяги та залишки за операціями із пов'язаними сторонами станом на і за роки, які закінчилися 31 грудня 2022 та 2021 років, представлена у таблицях нижче.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Операції та залишки пов'язаними сторонами

Доходи від реалізації, закупівлі та інші доходи

Інші пов'язані сторони	2022	2021
Чистий дохід від реалізації продукції	116 860	89 480
Закупівлі та інші витрати	135	299
Нараховані відсотки за залишками коштів	5 668	2 017
Інші доходи	129	-
Витрати	3 822	3 609

Дебіторська заборгованість, грошові кошти та їх еквіваленти, інвестиції та кредиторська заборгованість

Інші пов'язані сторони	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	66 509	18 497
Інша поточна дебіторська заборгованість	1 373	66
Поточна дебіторська заборгованість за виданими авансами	-	235 346
Грошові кошти та їх еквіваленти	83 502	12 660
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	(458 521)	(22 441)
Інша поточна кредиторська заборгованість	111	(263)
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	(106)	(26 101)
Інші необоротні активи	-	6 500

Компенсація провідному управлінському персоналу:

	2022	2021
Компенсація провідному управлінському персоналу (заробітна плата в.о. директора ДП «Оператор ринку» та в.о. генерального директора АТ «Оператор ринку»)	4 691	2 036

26. Цілі та політика управління фінансовими ризиками

В ході звичайної діяльності у Товариства виникають кредитний ризик, ризик ліквідності та валютний ризик.

(а) Огляд

При використанні фінансових інструментів Товариство зазнає таких видів ризиків:

- кредитний ризик;
- ризик ліквідності;
- ринковий ризик.

У цій примітці представлена інформація щодо кожного із зазначених ризиків, яких зазнає Товариство, про цілі, політику, процедури оцінки та управління ризиками, а також про управління капіталом Товариства. Більш детальна кількісна інформація розкрита у відповідних примітках до цієї консолідованої фінансової звітності.

Керівництво несе всю повноту відповідальності за організацію системи управління ризиками та нагляд за функціонуванням цієї системи.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Політика з управління ризиками розроблена з метою виявлення та аналізу ризиків, яких зазнає Товариство, встановлення належних лімітів ризику та впровадження засобів контролю ризиків, а також для здійснення моніторингу рівнів ризику та дотримання встановлених лімітів. Політика та системи управління ризиками регулярно переглядаються з метою відображення змін ринкових умов та умов діяльності Товариства. Через засоби навчання та стандарти і процедури управління Товариство намагається створити таке впорядковане і конструктивне середовище контролю, в якому всі працівники розуміють свої функції та обов'язки.

(б) Кредитний ризик

Товариство знаходиться під впливом кредитного ризику, який представляє собою ризик того, що одна сторона фінансового інструменту призведе до фінансових втрат для іншої сторони внаслідок невиконання зобов'язання за договором. Кредитний ризик виникає в результаті довгострокової дебіторської заборгованості Товариства на умовах відстрочення платежів з контрагентами, внаслідок яких виникають фінансові активи.

Фінансові інструменти, за якими у Товариства може з'явитися значний кредитний ризик, представлені в основному дебіторською заборгованістю і грошовими коштами та їх еквівалентами та інвестиційними цінними паперами.

Товариство відстежує та аналізує кредитний ризик для кожного конкретного випадку на індивідуальній основі та ґрунтуючись на історичному досвіді. Керівництво Товариства вважає, що немає суттєвих ризиків втрат через зниження вартості активів. Максимальний розмір кредитного ризику Товариства за класами активів представлений балансовою вартістю фінансових активів у Звіті про фінансовий стан.

Керівництво Товариства здійснює аналіз торгової дебіторської заборгованості, що підлягає сплаті покупцями та замовниками, за строками її виникнення та стежить за простроченими залишками.

Балансова вартість фінансових активів включає відображення максимального кредитного ризику Товариства, та має наступне відображення:

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Дебіторська заборгованість	607 502	28 123
Інша поточна дебіторська заборгованість	2 495	1 028
Гроші та їх еквіваленти	83 502	12 660
	693 499	41 811

Аналіз дебіторської заборгованості за строками виникнення та аналіз кредитного ризику станом на 31 грудня 2022 р. :

	Коефіцієнт ризику	Валова балансова вартість	Очікуваний кредитний збиток	Чиста балансова вартість
- не прострочена	0%	609 411	-	609 411
- прострочена від 121 до 180 днів	30%	120	-	120
- прострочена від 181 до 365 днів	40%	134	-	134
- прострочена від 366 до 730 днів	60%	585	(253)	332
- високий кредитний ризик (більше 730 днів)	100%	7 586	(7 586)	-
		617 836	(7 839)	609 997

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інакше)

Аналіз дебіторської заборгованості за строками виникнення та аналіз кредитного ризику станом на 31 грудня 2021 р. :

	Коефіцієнт ризику	Валова балансова вартість	Очікуваний кредитний збиток	Чиста балансова вартість
- не прострочена	0%	28 874	-	28 874
- прострочена до 30 днів	0,1%	166	-	166
- прострочена від 121 до 180 днів	30%	43	(13)	30
- прострочена від 181 до 365 днів	40%	17	(7)	10
- прострочена від 366 до 730 днів	60%	176	(105)	71
- високий кредитний ризик (більше 73 днів)	100%	7 733	(7 733)	-
		37 009	(7 858)	29 151

Концентрація ризику щодо торгової дебіторської заборгованості характеризується наступними показниками:

За рік, що закінчився 31 грудня 2022 210 422 тисяч гривень або 72% від загальної виручки Товариства отримано від операцій з реалізації послуг десяти суттєвим покупцям.

За рік, що закінчився 31 грудня 2021 163 354 тисяч гривень або 58% від загальної виручки Товариства отримано від операцій з реалізації послуг десяти суттєвим покупцям.

Заборгованість десяти основних покупців станом на 31 грудня 2022 становила 469 213 тисяч гривень або 77% від загальної суми торгової дебіторської заборгованості.

Заборгованість десяти основних покупців станом на 31 грудня 2021 становила 25 462 тисяч гривень або 91% від загальної суми торгової дебіторської заборгованості.

(в) Ризик ліквідності

Ризик ліквідності – це ризик того, що Товариство не зможе виконати свої фінансові зобов’язання шляхом поставки грошових коштів чи іншого фінансового активу. Підхід до управління ліквідністю передбачає забезпечення, наскільки це можливо, постійної наявності ліквідності, достатньої для виконання зобов’язань Товариства по мірі настання строків їх погашення як у звичайних умовах, так і у надзвичайних ситуаціях, уникаючи при цьому неприйнятних збитків і ризику нанесення шкоди репутації Товариства.

Як правило, Товариство забезпечує наявність грошових коштів та їх еквівалентів, доступних на першу вимогу, в обсязі, достатньому для покриття очікуваних короткострокових операційних витрат, включаючи витрати на обслуговування фінансових зобов’язань; це не розповсюджується на екстремальні ситуації, які неможливо передбачити, наприклад, стихійне лихо.

У таблиці нижче подано аналіз фінансових зобов’язань Товариства, розподілених на групи за відповідними термінами погашення, на основі залишкового періоду на звітну дату до терміну погашення за договорами.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інакше)

Розподіл фінансових зобов'язань за термінами погашення представлено наступним чином:

На 31 грудня 2022 року

	До 3 міс.	Від 3 міс. до 12 міс.	Від 1 до 3 років	Більше 3 років
Інші довгострокові зобов'язання	-	-	6 822	368
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	4 379	13 137	-	-
товари, роботи, послуги	604 265	-	-	-
Доходи майбутніх періодів	140	421	406	-
Інші поточні зобов'язання	242	-	-	-
	609 026	13 558	7 228	368

На 31 грудня 2021 року

	До 3 міс.	Від 3 міс. до 12 міс.	Від 1 до 3 років	Більше 3 років
Інші довгострокові зобов'язання	-	-	-	382
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	2 054	6162	-	-
товари, роботи, послуги	28 224	-	-	-
Доходи майбутніх періодів	216	647	-	-
Інші поточні зобов'язання	402	-	-	-
	30 896	6809	0	382

(г) Ринковий ризик

Ринковий ризик полягає у тому, що зміни ринкових цін, таких як валютні курси, процентні ставки і курси цінних паперів, будуть впливати на доходи або на вартість фінансових інструментів. Метою управління ринковим ризиком є управління і контроль рівня ринкового ризику у межах прийнятних параметрів при оптимізації доходності за ризик. Товариство несе фінансові зобов'язання з метою управління ринковими ризиками. Всі такі операції здійснюються згідно з інструкціями управлінського персоналу.

Валютний ризик – це ризик того, що вартість фінансового інструменту коливатиметься внаслідок змін валютних курсів.

Станом на 31 грудня схильність Товариства до валютного ризику представлена наступним чином:

Евро	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Грошові кошти та їх еквіваленти	-	57
Інші довгострокові зобов'язання	(6 822)	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	(14 318)	(6 990)
	(21 140)	(6 933)

В таблиці наведено аналіз чутливості прибутку до оподаткування Товариства (в результаті зміни монетарних активів та зобов'язань) до потенційних змін обмінних курсів, за умови незмінності всіх інших параметрів.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Ризик розраховувався лише для монетарних залишків, деномінованих в іноземних валютах.

	Зростання/ (зниження) курсу обміну валют	Ефект на прибуток до оподаткування
31 грудня 2022 року		
Гривня/євро	5,00%	(1 057)
Гривня/євро	(5,00%)	1 057
31 грудня 2021 року		
Гривня/євро	5,00%	(974)
Гривня/євро	(5,00%)	974

Інші ризики зміни ринкових цін

Товариство не укладає договорів на придбання або продаж товарів, за винятком того, коли метою таких договорів є використання та продаж виходячи з очікуваних потреб Товариства. Такі договори не передбачають розрахунків на чистій основі.

(д) Управління капіталом

Товариство розглядає власний капітал як основне джерело для формування капіталу. Ціллю Товариства при управлінні капіталом є забезпечення безперервної діяльності Товариства для отримання прибутку для акціонерів та інших зацікавлених сторін, а також для забезпечення фінансування операційних та інвестиційних потреб.

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Грошові кошти та їх еквіваленти	(83 502)	(12 660)
Статутний капітал	103 921	103 921
Загальний залучений капітал	20 419	91 261

Політика Товариства передбачає підтримку стабільного рівня капіталу з метою забезпечення довіри з боку інвесторів, кредиторів та інших учасників ринку, а також для забезпечення сталого розвитку господарської діяльності у майбутньому.

Управлінський персонал контролює як структуру статутного капіталу, так і доходність капіталу.

Управлінський персонал намагається зберігати баланс між більш високою доходністю, яку можна досягти при вищому рівні позикових коштів, і перевагами і стабільністю, які забезпечує стійка позиція капіталу.

Протягом звітного періоду не було змін у підході до управління капіталом.

(е) Справедлива вартість

Деякі принципи облікової політики Товариства та правила розкриття інформації вимагають визначення справедливої вартості як фінансових, так і нефінансових активів і зобов'язань. Справедлива вартість була визначена для цілей оцінки та розкриття інформації з використанням зазначених далі методів. Там, де це необхідно, додаткова інформація про припущення, зроблені у процесі визначення справедливої вартості активу або зобов'язання, розкривається в примітках, що стосуються даного активу або зобов'язання.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

Справедлива вартість – це ціна, яка була б отримана при продажі активу або сплачена при передачі зобов'язання у ході звичайної господарської операції між учасниками на момент оцінки (тобто ціна вибуття).

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги та інша дебіторська заборгованість

Справедлива вартість дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги оцінюється як теперішня вартість майбутніх грошових потоків, дисконтованих за ринковою процентною ставкою станом на звітну дату.

27. Справедлива вартість фінансових інструментів

Справедлива вартість – це сума, за якою фінансовий інструмент можна обміняти у ході поточних операцій (крім випадків вимушеного продажу або ліквідації) між зацікавленими сторонами та яка найкращим чином може бути підтверджена ціною активного ринку. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань, які відображаються в обліку за амортизованою вартістю, визначається шляхом дисконтування майбутніх договірних грошових потоків, очікуваних до отримання за поточною ринковою процентною ставкою, яка є доступною для Товариства, для подібних фінансових інструментів з аналогічним терміном погашення. Керівництво вважає, що балансова вартість фінансових активів та зобов'язань приблизно дорівнює їх справедливій вартості.

Нижче представлено порівняння балансової та справедливої вартості фінансових інструментів Товариства, відображених у фінансовій звітності:

	31 грудня 2022		31 грудня 2021	
	Балансова вартість	Справедлива вартість	Балансова вартість	Справедлива вартість
Інші необоротні активи	-	-	6 500	6 500
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	607 502	607 502	28 123	28 123
Інша поточна дебіторська заборгованість	2 495	2 495	1 028	1 028
Грошові кошти та їх еквіваленти	83 502	83 502	12 660	12 660
Інші оборотні активи	25 262	25 262	61 366	61 366
Кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	17 516	17 516	8 216	8 216
Інші довгострокові зобов'язання	7 190	7 190	382	382
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	604 265	604 265	28 224	28 224
Інші поточні зобов'язання	242	242	402	402
	1 347 974	1 347 974	146 901	146 901

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

У таблиці нижче представлена ієрархія оцінок справедливої вартості активів та зобов'язань Компанії станом на 31 грудня 2022 року:

	У звітті про фінансовий стан	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3
Фінансові активи				
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	607 502	607 502	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	14 516	14 516	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	2 495	2 495	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	83 502	83 502	-	-
Разом активи	708 015	708 015	-	-
Фінансові зобов'язання				
Інші довгострокові зобов'язання	7 190	7 190	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	17 516	17 516	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	604 265	604 265	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1 326	1 326	-	-
Інші поточні зобов'язання	242	242	-	-
Разом зобов'язання	630 539	630 539	-	-

У таблиці нижче представлена ієрархія оцінок справедливої вартості активів та зобов'язань Компанії станом на 31 грудня 2021 року:

	У звітті про фінансовий стан	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3
Фінансові активи				
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	28 123	28 123	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	476 745	476 745	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1 028	1 028	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	12 660	12 660	-	-
Разом активи	518 556	518 556	-	-

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інакше)

Фінансові зобов'язання

Інші довгострокові зобов'язання	382	382	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	8 216	8 216	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	28 224	28 224	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	477 971	477 971	-	-
Інші поточні зобов'язання	402	402	-	-
Разом зобов'язання	515 195	515 195	-	-

28. Умовні зобов'язання

(а) Страхування

Товариство не має повного страхового покриття щодо своїх активів, на випадок переривання діяльності або виникнення відповідальності перед третьою особою у зв'язку зі шкодою, заподіяною майну чи навколишньому середовищу в результаті аварій, пов'язаних з майном чи операціями Товариства, оскільки управлінський персонал отримує страховий захист тільки у разі, якщо вважає це економічно доцільним. Управлінський персонал вважає, що, виходячи з його оцінки страхових ризиків та наявності і доступності страхових продуктів в Україні, по цих ризиках був забезпечений відповідний страховий захист. Однак до тих пір, поки Товариство не отримає більш досконалі страхові продукти, потенційна втрата чи знищення тих чи інших активів створює відповідні ризики для операцій та фінансового стану Товариства.

(б) Непередбачені податкові зобов'язання

Для української системи оподаткування характерною є наявність численних податків, а також законодавство, яке підлягає частим змінам, яке може застосовуватися ретроспективно, яке може тлумачитися по-різному та яке в деяких випадках є суперечливим. Нерідко виникають протиріччя у тлумаченні податкового законодавства між місцевою, обласною і державною податковими адміністраціями та між Національним банком України і Міністерством фінансів. Податкові декларації підлягають перевірці з боку податкових органів, які за законом уповноважені застосовувати суворі штрафні санкції, а також стягувати пеню. Податковий рік залишається відкритим для перевірок, що проводяться податковими органами, протягом наступних трьох календарних років; однак за певних обставин податковий рік може залишатися відкритим довше. Ці факти створюють більш серйозні податкові ризики в Україні, порівняно із типовими ризиками, притаманними країнам з більш розвиненими системами оподаткування.

Управлінський персонал вважає, що Товариство створило достатній резерв з податкових зобов'язань, виходячи з власної інтерпретації податкового законодавства України, офіційних заяв і судових рішень. Однак тлумачення законодавства відповідними органами влади можуть відрізнятися, і якщо органи влади зможуть довести правильність таких власних тлумачень, які не співпадають з позицією Товариства, то це може суттєво вплинути на цю фінансову звітність.

Станом на 31 грудня 2022 р. Товариством не було створено забезпечення у зв'язку з непередбаченими податковими зобов'язаннями. Судових спорів з податковою інспекцією не ведеться.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

(в) Судові процеси

В ході своєї діяльності Товариство залучається до різних судових процесів.

Станом на 31.12.2022 року на розгляді у Київському апеляційному суді перебуває справа №761/12715/21, за позовом Філіппової Т.В. про скасування наказу про звільнення, поновлення на роботі та стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу у сумі 1 992 тис. грн., витрат на правничу допомогу у сумі 42 тис грн. та витрат на судовий збір у сумі 20 тис грн.

Під відповідне можливе судове рішення товариством створено забезпечення майбутніх витрат і платежів відповідно до МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» (п. 24 Поточні забезпечення).

29. Події після звітного періоду

З часу запровадження воєнного стану Товариство працювало і продовжує працювати в штатному режимі, всі розрахунки з учасниками РДН та ВДР проводяться за розкладом.

Остаточне вирішення та наслідки цих подій важко передбачити, але вони можуть мати подальший серйозний вплив на українську економіку та бізнес Товариства. Керівництво продовжує докладати зусиль для виявлення та пом'якшення впливу на Товариство, однак існують фактори, поза сферою його відому чи контролю, зокрема про тривалість та серйозність ескалації конфлікту, будь-які можливі військові дії, а також подальші дії уряду та дипломатії.

02.02.2023 постановою Київського апеляційного суду №761/12715/21, за позовом Філіппової Т.В. про скасування наказу про звільнення, поновлення на роботі та стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу прийнято рішення про задоволення позовних вимог позивача. Товариством подано касаційну скаргу на відповідне рішення Київського апеляційного суду.

Наглядова рада призначена наказом Міністерства енергетики України від 28.12.2022 № 28 «Про обрання членів наглядової ради Акціонерного товариства «Оператор ринку».

09.01.2023 відбулось перше засідання Наглядової ради, на якому обрано Голову Наглядової ради – Олефіра Д.О. та розглянуто звіт в.о. генерального директора АТ «Оператор ринку».

18.01.2023 відбулось наступне засідання Наглядової ради, на якому:

- затверджено Фінансовий план АТ «Оператор ринку» на 2023 рік;
- обрано генерального директора АТ «Оператор ринку» Гавву О.О., строком на 3 (три) роки;
- затверджено умови трудового договору (контракту) з генеральним директором товариства, визначено розмір його окладу (винагороди) та уповноважено голову Наглядової ради на підписання контракту з генеральним директором товариства;
- розглянуто питання роботи корпоративного секретаря товариства;
- розглянуто та підтримано пропозиції щодо суб'єкта аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік;
- забезпечено направлення пропозицій щодо суб'єкта аудиторської діяльності до Міненерго з метою обрання та призначення суб'єкта аудиторської діяльності.

Примітки до фінансової звітності АТ «Оператор ринку» за 2022 рік
(у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше)

06.02.2023 відбулось засідання Наглядової ради, на якому з метою забезпечення виконання рішень суду затверджено організаційну структуру АТ «Оператор ринку», а саме: додано посаду – помічник генерального директора.

Протягом січня-лютого 2023 року члени Наглядової ради прийняли участь в робочих зустрічах, організованих генеральним директором товариства.

Керівник

Головний бухгалтер

Гавва О.О.

Литвинчук Ю.В.